

MOMENTS

LA REVISTA DEL NOSTRE TEMPS

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

NÚM. 10

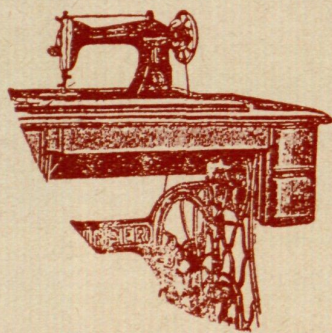
- 1938 -

2 PTES

VISITEU LA NOSTRA SECCIÓ DE SASTRERIA A MIDA

EMPRESA COL·LECTIVITZADA
MAGATZEMS
ALEMANYS
 LA CASA QUE VEN A MES BOM PREU DE BARCELONA

Senyora: La seva màquina de cosir la podrà vendre, adobar o canviar a

AVINYÓ, 30
 (enfrent del «Bolsín»)
 TELEFON 24381

Casa
Lluís Estil·les i Solé

on trobarà un extens assortiment en
 MAQUINES I MOBLES ENFON-
 SABLES a l'abast de tothom

Gran assortiment en agulles de tots els sistemes i classes

Descompte: 5 % contra presentació d'aquest anunci

RADIO SATURNO.

IMPORTADORS

Gran assortit de tota classe de material per a la construcció d'aparells de Ràdio

Reparacions de tota mena pel nostre personal especialitzat

— RAMBLA DE
 JAUME COMPTE, 2

U. G. T. Empresa Col·lectivitzada C. N. T.

OLIMPIC
 CALGOTETS
 MODEL
 PATENTAT

MAGATZEMS

LE
PRINTEMPS

E. C.

PLAÇA UNIVERSITAT, 5
TELÈFON 23391

BARCELONA

VARONES
de 45 a 70 años

**FUERZA VIRIL
INTEGRAL**

Epirtar de alto valor terapéutico devuelve sin injertos fuerza viril e intelectual a todos los hombres decaídos y desgastados. Mejoría inmediata. Resultados tales que, aparte de los del Dr. Voronoff, nada los alcanza. — Pida folleto científico. — Caja 16 ptas. — Laboratorios Internacionales de Aplicaciones Terapéuticas L. I. D. A. T., 280, Consejo de Ciento, Barcelona.

Epirtar

PER APRIMAR-SE
SABELIN

Composició d'herbes medicinals. No deixa senyals de l'OBESTAT i conserva les carns fortes i sense arrugues

MAI NO PERJUDICA

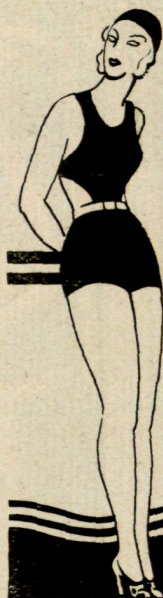
ES VOL CONVÈNCER?

Provi tan sols una tassa o de-
mani fullet a

**LABORATORIS
SOKATARG**

carrer del Ter, 16 - Telèf. 50791

BARCELONA

VENDA A LES PRINCIPALS FARMACIES

Fàbrica de Filats
i Teixits de Cotó

Velluts, Blanqueig,
Tint, Estampats i Aprests

Nebots de
JOAN BATLLÓ

SOCIETAT COL·LECTIVITZADA

Carrer Trafalgar, 42

Telèfons 23008 - 20966

Direcció Telefàtica i Telefònica: SOBATLLÓ

BARCELONA

Magatzems

JORBA

Barcelona
i Manresa

Estampats

Les mes interessantíssimes col·leccions
DE SÈDES I COTÓNS

amb dibuixos de gran fantasia, per a
l'actual temporada, les trobareu als
nostres Magatzems, a preus de la major
conveniència.

Visiteu els nostres aparadors i els de-
partaments de teixits situats a la planta
baixa.

MOMENTS

SUMARI

	<u>Página</u>
PORTADA d'Alumà.....	1
DEFENSA PASSIVA.....	6
COSTUMS DEL TEMPS VELL, per <i>Aureli Capmany</i>	9
JOSEP M. ^a SBERT.....	11
ENTRE LES NEGOCIACIONS I LES ARMES, per <i>A. Rovira i Virgili</i>	12
FACTORS DE VICTÒRIA, per <i>C.</i>	14
COMIAT AL CAMARADA GIMÉNEZ, per <i>Gil Onrubia</i>	16
PARAULES DELS SOLDATS CATALANS AL PRESIDENT DE CATALUNYA, per <i>Lluís Capdevila</i>	18
ELS ESFORÇATS DE LA MAR, per <i>Manuel Valldeperes</i>	20
TIPUS POPULAR, per <i>J. Espinassa i Bertran</i>	23
EXPEDICIONS ARTIQUES, per <i>Francesc Curell</i>	24
EL FANTASMA CATAPLASMA. Il·lustracions de <i>Sainz de Morales</i>	27
LA GUERRA A TOTS ELS FRONTS, per <i>Captain Morley</i> . Il·lustració de <i>Paco Ribera</i>	28
LA GUERRA LLARGA EN EL PAÍS IMMENS, per <i>A. R. i V.</i>	30
CATALANS AL FRONT, per <i>J. C.</i>	34
ECONOMIA DE GUERRA, per <i>M. Serra i Moret</i>	36
UNA NOVA ERA, per <i>Joan Cornudella</i> . Il·lustracions de <i>Gumsay</i>	39
LA U. R. S. S., MOSAIC DE POBLES LLIURES, per <i>Pau Balseells</i>	42
LEGISLACIÓ REVOLUCIONÀRIA, per <i>E. Santos</i>	45
AIXÍ CAIGUÉ LA MEVA FILLA, per <i>Joaquim Grau Latorre</i> . Il·lustracions de <i>Lizarraga</i> ..	46
INFANTS DAVANT LA CAMBRA, per <i>Sebastià Gasch</i>	48
LA COOPERACIÓ I EL NOU RÈGIM DE TREBALL, per <i>V.</i> Il·lustració d' <i>Arteche</i>	50

Número 10

Any 1938

UAB

Biblioteca de Comunicació
Genèrica i Geogràfica

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: DIPUTACIÓ, 276 - TELEFON 25274

Defensa

Passiu

Uns homes vetllen . . .

Un bramul esgarriós, llarg i estrident, commou la ciutat laboriosa. El silenci de la nit fa més penetrant el crit que esquinça violentament la placidesa de l'hora. Es diria que s'ha produït un estremeiment geològic i que les sirenes són laments eixits de les entranyes de la terra.

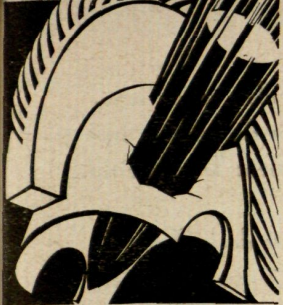
Corren els infants. Corren precipitats, atordits, sense espera i sense repòs. Corren amb els ulls oberts, fets endavant, desorbitats, en cerca de l'acollidor refugi. Pobres infants! Pobres vides tendres i pures, que saben que la metralla de les ales negres és per a ells! Pobres branquillons que no ignoren — quina terrible certitud! — que

precisament el feixisme té personalitat perquè destrueix, perquè necessita les seves vides per a crear les condicions psicològiques que contribuiran a la rendició del poble antifeixista, sense creure que aquest poble, abans de lliurar-se vençut, reviurà la gesta desesperada de Numància!

Corren els infants i, a llur darrera, corren les mares amb el doble dolor del pànic i del fill que fuig dels seus braços tan estimats però tan impotents per a defensar-los de les agressions aèries. Corren les mares, també, amb l'esguard fix cap a la gola negra del soterrani protector...

Darrera, encara — processó interminable de braços i de rostres benvolguts — vénen tots els altres, els pares i els germans, els familiars i veïns tots. Tots corren també amb el pas descompassat, mig vestits, amb els punys antifeixistes closos amb aquella mateixa força amb què cauran sobre l'enemic — ara emboscats en els aires — quan aquest presenti la cara...

Mentre la processó té lloc — mentre la població civil es defensa, prudentment, del toc i del plom de l'enemic —, la ciutat clou les llums dels seus ulls per no veure tanta maldat ni tanta dissort; per no mostrar, sobretot, la seva fesomia amenaçada i cobejada per la destrucció pretesa pels ocellots feixistes que insulten la serenitat del cel...

Vetllant per la vida de tots els ciutadans — àdhuc d'aquells que són feixistes i que, covards, conviuen amb nosaltres —, hi ha uns homes que contínuament sotgen els horitzons. Darrera els reflectors, darrera els antiaeris, darrera els telèmetres i entre aparells tècnics de tota classe, aquests homes vigilen constantment per donar l'avís d'alarma a la ciutat i per defensar-la de les sorpreses criminals dels canons del mar i de les bombes de l'aire.

Aquets homes, damunt els quals pesa la responsabilitat enorme de tenir al seu càrrec la defensa de la ciutat, són els pertanyents a les organitzacions que controla i dirigeix la Junta de Defensa Passiva de Catalunya, organisme que compte amb l'escalf entusiasta del Govern de la Generalitat i l'ajuda decidida del Conseller de Treball i Obras Públiques, camarada Rafael Vidiella.

La Junta de Defensa Passiva de Catalunya nasqué en un moment que els esforços individuals disseminats no donaven el rendiment d'eficàcia que calia que tingués un servei de la importància d'aquest, per manca de coordinació. La vida dels infants, objectiu preferent en l'instint criminal dels invasors estrangers, havia de salvaguardar-se d'una manera positiva. No podia, de cap manera, restar el servei de defensa passiva de la població civil catalana en mans d'organitzacions de caràcter particular, les quals, malgrat els esforços portats a cap per a reeixir en el comès humaníssim que s'havien imposat, es trobaven impossibilitats de donar el rendiment necessari, no pas per falta d'abnegació i d'entusiasme, sinó per manca evident de connexió.

La defensa passiva era virtualment inexistent al nostre país, on la guerra arribà de manera insospitada i, per tant, sense que la població civil ni les autoritats haguessin pogut preveure la seva necessitat immediata. Diu molt en favor nostre, però, l'activitat desplegada des dels primers moments per la col·lectivitat, la qual es lliurà d'una manera espontània i desinteressada a la construcció de refugis, mentre oficialment eren organitzats tots els serveis tècnics que havien de complementar dignament l'obra popular.

Avui la defensa passiva de Catalunya compta ja amb una organització sàviament dirigida i excel·lentment muntada, que és motiu de confiança en la població civil. Això no vol dir, però, que el poble hagi d'abandonar la tasca empresa. Cal que s'intensifiqui la construcció de refugis per barriades a base de la creació de juntes de barri i amb l'aportació material de tots els veïns. No pot deixar-se tot a mans de les autoritats, les quals no tenen possibilitat de resoldre, per si soles, tot el que afecta a la vastíssima xarxa de refugis que cal establir arreu de la nostra terra.

La Junta de Defensa Passiva — ens diu el company Manuel Davó, secretari general de l'esmentat organisme — ve a coordinar tots els esforços i a sumar les possibilitats dels que tan entusiàsticament ens ajuden. S'ha d'intensificar la construcció de refugis, però cal — ens diu — que cerquin l'assessorament tècnic que aquesta Junta els facilitarà de manera espontània i desinteressada, per tal d'evitar les desgràcies que podrien produir-se si es portaven a la pràctica les iniciatives dels que, amb molt bona voluntat, però mancats dels coneixements tècnics necessaris, volen col·laborar a la tasca defensiva de la població civil.

La Junta de Defensa Passiva de Catalunya té, a disposició dels que ho sol·licitin, tots els mitjans per a donar la màxima eficàcia al servei coordinat de la defensa passiva de la nostra terra. No és solament el problema dels refugis el que preocupa la Junta de Defensa Passiva, la qual, just és confessar-ho, es veu assistida convenientment pel poble. Són múltiples i d'índole diversa, els problemes que afecten la defensa passiva de la població civil i comprenen branques de caràcter tècnic o científic sobre les quals la Junta legisla per tal d'aconseguir la homogeneïtat que ha de fer d'aquest servei una obra altament meritòria, que mereixi l'elogi entusiasta del poble.

Darrerament, per a escampar arreu de la nostra terra la importància que tenen els serveis de defensa passiva, la Junta ha creat un organisme de cultura popular — l'Institut Català de Defensa Passiva — en el qual s'han donat, i es vénen donant, conferències de divulgació en tots els aspectes, tant en els purament tècnics, com en el que fa referència a la sanitat, per tal de crear un nucli, el més vast possible, de persones capacitades per a col·laborar a les tasques que comporta el servei de defensa passiva, en el cas de bombardeig.

Com a complement s'intensifica la publicació d'obres de divulgació, que seran posades a l'abast del públic amb la finalitat exclusiva que cada ciutadà sàpiga, almenys de manera rudimentària, allò que cal fer

en cada cas. No s'ha de perdre de vista que l'atac aeri a una població, comporta activitats que no poden restar supeditades únicament, a organismes oficials. L'ajuda del poble té tanta o més eficàcia, perquè es desenrotlla de manera immediata en un sentit personal de defensa — que irradia als indocumentats — i disminueix considerablement la capacitat del mal.

Col·laboreu, doncs, a l'obra humanitària i generosa dels homes que integren els serveis dimanants de la Junta de Defensa Passiva de Catalunya. Construïu refugis; assessoreu-vos, tècnicament, d'allò que cal fer i d'allò que no cal fer; assistiu a les conferències i als cursos de l'Institut Català de Defensa Passiva; feu el que calgui per a contribuir a fer menys dolorosa la tragèdia de la població civil quan el lament estrident de les sirenes ens anunciï la presència dels assassins.

Que el dolor dels nostres infants, que la tragèdia de les nostres mullers, que la covardia ingènita dels criminals que sotgen l'ànima i la carn viva dels nostres fills trobi un parapet inviolable en l'obra humana, abnegada i generosa dels homes que, al servei de la Junta de Defensa Passiva de Catalunya, vetllen per la seguretat de la població civil...

UAB

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

P.R.
O.A.G.

Per altra part, també és penyora que tal afició ha estat de temps molt arrelada, el fet que si pregunteu a un barceloní si ha fet comèdia alguna vegada, segurament us respondrà que sí, que ha intervingut en més o en menys, en una forma o en altra, a aquesta classe d'espectacle. Perquè en aquells temps, en què la vida menestrala i treballadora s'escorria amb una certa regularitat i monotonia, els ciutadans sentien necessitat d'escabrigir-se per a trencar aquella monòtona regularitat i cercaven els mitjans per a gaudir, quan els quefers els ho permetien, d'unes hores d'agradable passatemps.

Per a les esmentades representacions eren posades a la ven-

Les Ombres xineses produïdes per mitjà de diverses combinacions de llum i ombra, reproduïen totes les actituds de les figures humanes i de les bèsties amb una precisió admirable. L'espectacle, plaent, agradable i variat, començava en vesprejar i s'hi reia molt

contemplant aquelles representacions, la qual cosa era suficient perquè els espectadors que omplien la sala es divertissin de debò. La seva introducció a Barcelona procedeix segurament d'Itàlia, tal com degué ocórrer amb els Tittelles, segons sembla confirmar el fet que siguin anomenats Putxinel·lis, paraula de procedència italiana.

L'afició que els barcelonins posaren a les Ombres xineses féu que s'enginyessin a reproduir-les en sessions privades, a les quals es podia concórrer mitjançant un convit de l'organitzador de l'espectacle, amb la qual cosa es convertiren en una mena de preludi dels teatres de còmics aficionats, que més endavant s'anomenaren de sala i alcova.

Aleshores és quan les Ombres xineses prenen caràcter folklòric i entren dins els costums populars, introduint-se en el si familiar i casolà, desplegant la popularitat dintre d'aquest ambient propi de l'època, car els nostres avantpassats trobaven en elles l'entreteniment de la joventut que aturava la gatzara dels jocs de penyores i altres divertiments sorollosos. Així és que es sopava aviadet per tal de concórrer a casa d'un amic o parent on es representaven les ombres fins a les nou del vespre, o poc més tard, en què tothom anava a jòc, car no era cas de gastar gaire llum perquè l'oli anava car.

Popularitzada l'afició es publicaren comedietes senzilles o entremesos i començà a industrialitzar-se la confecció d'elements apropiats al funcionament de l'espectacle. La casa Llorens, molt coneguda en aquells temps, impressora d'imatgeria popular, i moltes d'altres que es dedicaven a la venda d'aquesta mena de produccions, servien al públic el text acompanyat d'un full on hi havia estampades les figures i accessoris que

eren necessaris per a la representació. Així els que no posseïen l'habilitat suficient per a dibuixar-se les figures i compondre el text que s'havia de declamar, ho trobaven tot fet.

A les famílies benestants que tenien el costum de fer representacions d'ombres en llurs cases particulars no els plaïa de molestar-se en endagar decoracions, retallar figures i muntar-les per tal de donar-els-hi moviment i per això se servien de persones que es dedicaven a aquesta mena de treballs.

Un dels tals, molt anomenat en el seu temps com a famós ombrista, fou el senyor Nevas.

Aquest senyor posseïa coneixements d'escenografia, pintura, dibuix, indumentària, música i declamació, puix que tots aquests elements hi eren indispensables i estava obligat a fer-ne demostració. Contractava amb la família que el sol·licitava el salari i ell s'encarregava de tot.

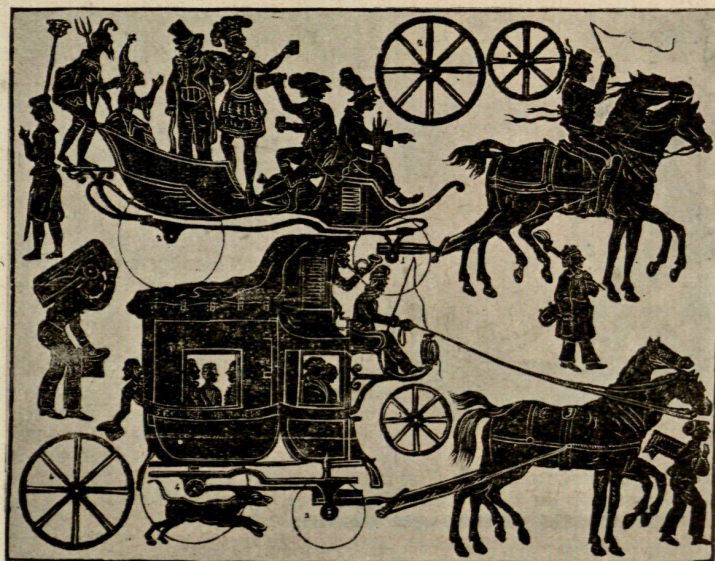
Prova de la popularitat assolida per aquest espectacle és el fet que l'any 1887

encara apareix publicat l'anunci de la Junta del Casino Provençalenc referent a una funció d'ombres xineses en la qual es representaren les ombres «L'ànima del Senyor Libori», «El màgic i el pagès», «Estrelles brillants» i «Quadro d'il·lusió».

La manera com era representat aquest espectacle fa pensar que fou una mena de precursor del cinema modern, que tant d'èxit ha aconseguit també, possiblement perquè tant en l'un com en l'altre els espectadors resten a les fosques. Però el cinema ha vingut amb la introducció de l'aparell mecànic i les tradicionals Ombres xineses

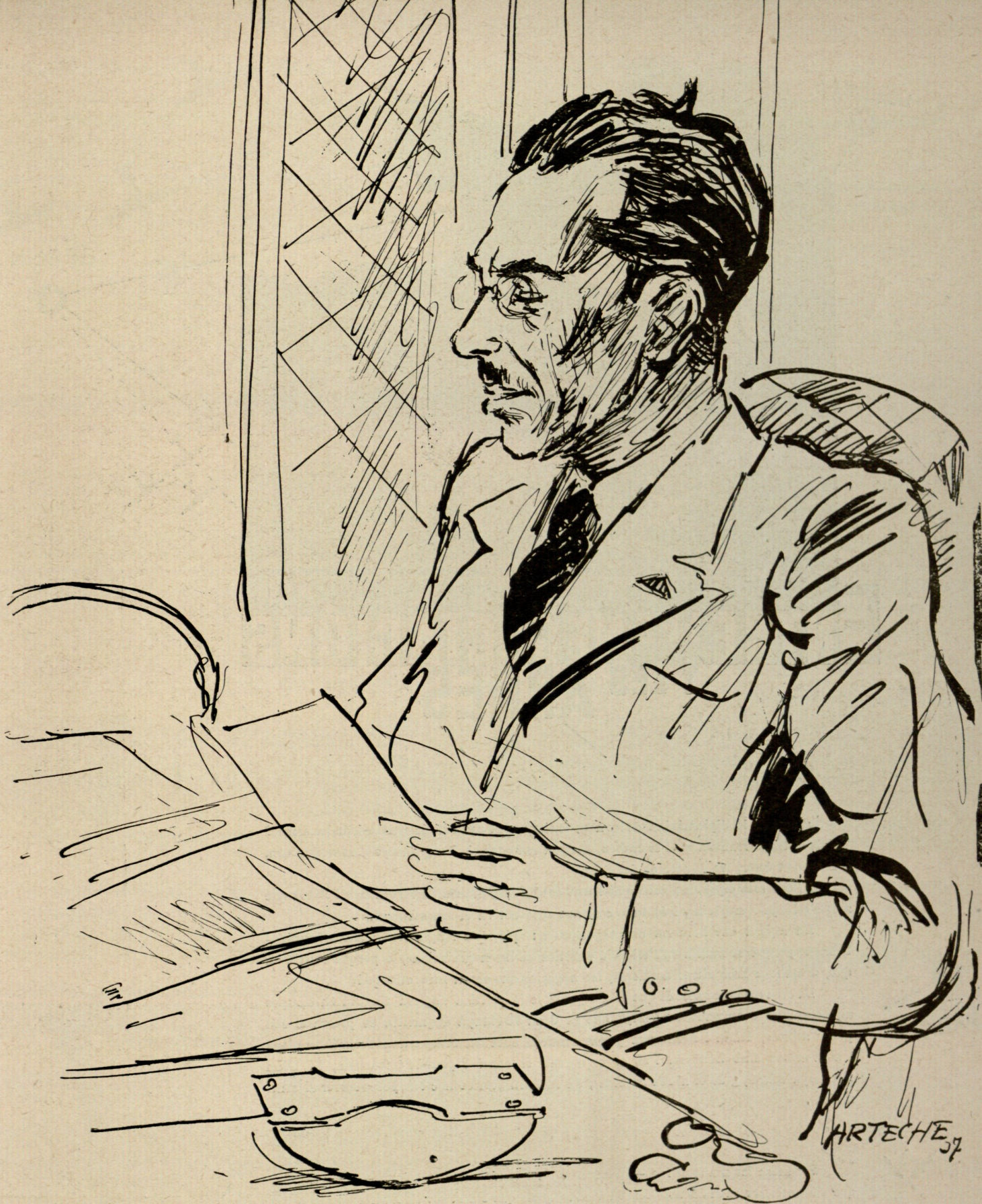
s'han apagat del tot, restant amb elles anul·lat l'enginy improvisador i creador del geni de l'home artista.

AURELI CAMPANY

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

Entre els homes que copsaren el moviment popular que determinà l'adveniment de la República, Antoni Maria Sbert ha estat un dels capdavanters. Quan la dictadura de Primo de Rivera s'enfonsava, sota el pes de la seva incapacitat, els estudiants dirigits pel company Sbert popularitzaven els anhels de tots els espanyols.

El trontollament que sotmogué el poble espanyol, quan la força pública disparà contra l'Hospital de Sant Carles, de Madrid, fou un eficaç reactiu que va impulsar a tots els homes lliures a votar un 14 d'abril per a la República i per a una vida millor.

Altres activitats encarrilaren els viaranyos pels quals la República es transformà en norma de vida pública volguda de tots i per tots acceptada.

Al tribunal de Garanties Constitucionals, Sbert fou un defensor aferrissat de Catalunya i cèlebres són les sessions on fou discutida la llei de Contractes de conreu.

Les seves aficions el portaren a tasques acadèmiques. El món intel·lectual coneix la seva obra. En el mes de novembre del 1936, fou designat delegat a la U. R. S. S. a les festes commemoratives de la proclamació de la República i a la tornada fou elegit President del Comitè de Barcelona dels Amics de la Unió Soviètica.

El company Sbert, fou el fundador de la Federació Universitària Espanyola F. U. E. Es actualment Director General de l'Institut d'Acció Social Universitària i Escolar de Catalunya, adherit a la Internacional Universitària de Ginebra. Ha estat Conseller de Cultura de la Generalitat i ho és avui de Governació i Assistència Social i un dels homes més destacats d'Esquerra Republicana de Catalunya.

Sovint, més enllà de les nostres fronteres, ha defensat la causa justa de l'Espanya Republicana.

LONDRES

BERLIN

ENTRE LES NEGOCIACIONS Y LES ARMES

¿Camí de la diplomàcia i de les negociacions, o bé camí de la guerra i de les armes? Tal és la tria davant la qual es troben, d'algun temps ençà, les grans potències que són, o es creuen ésser, les directores del món.

El cas més típic de l'actual moment és el d'Anglaterra. Es Anglaterra l'Estat que més s'esforça a negociar, i és també el que més activa el rearmament.

En aquest cas hom ha de preguntar-se: ¿és que Anglaterra s'arma formidablement perquè es malfia de l'eficàcia pràctica de les negociacions, o perquè considera que, armant-se amb ritme accelerat, les negociacions seran més eficaces?

La cosa més probable és que els dirigents de la política anglesa tinguin en compte aquestes dues eventualitats. Veient que la Gran Bretanya augmenta de pressa el seu poder militar, Itàlia i Alemanya poden sentir-se més decantades a moderar llurs plans i a avenir-se amb Londres. I si, al capdavant el camí diplomàtic fracassa, la Gran Bretanya estarà, gràcies al rearmament, en molt millors condicions per recórrer al camí militar.

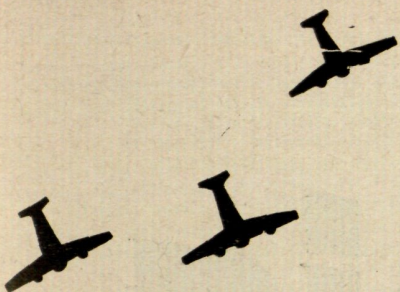
* * *

Posaríem les mans al foc — i ens sembla que no ens cremariem — per afirmar que els anteriors raonaments són, en essència, els que s'han fet els homes que avui són responsables de la política anglesa.

Els raonaments són correctes, lògics i realistes. Però tenen un defecte. Un defecte gros, que encara ho és més quan s'ha de tractar amb els Estats totalitaris. És el defecte de la bona fe. Com ha fet remarcar Guglielmo Ferrero, els Estats totalitaris s'adonen prou bé dels raonaments britànics. I no és de creure que és resignin, si hi ha cas, a esperar tranquil·lament l'hora en què la Gran Bretanya, ja del tot rearmada, estigui

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

ROMA

decidida a acudir al terreny militar. Amb la seva doble política d'armaments i de negociacions, Anglaterra ve a dir a Alemanya, Itàlia i el Japó : « Espereu-vos, que l'any 1942 jo estaré a punt per fer la guerra, i aleshores us derrotaré fàcilment ». Davant una tal perspectiva, Hitler i Mussolini somriuen, i fins riuen i tot.

Nosaltres no direm que els homes de Govern britànics siguin completament ingenus. Tenen segones intencions i, si els corivé, dissimulen. De vegades fa l'efecte que segueixen un camí tort i fosc. Però cal reconèixer que en aquests procediments indirectes, els homes de Berlín i Roma van molt més enllà. Si es tracta de saber qui és més eixerit i més audaç, totes les probabilitats són que Mussolini i Hitler es mostraran ben superiors a Neville Chamberlain.

* * *

Berlín i Roma han trobat la manera de contrarrestar els avantatges que Londres obté del seu rearmament a mesura que el temps passa. Aquesta manera, contundent i violenta, consisteix a modificar la situació política de certs Estats i a ocupar o controlar posicions estratègiques amb vistes a la guerra pròxima.

Es veritat que, cada mes, Anglaterra té més armes, més vaixells de guerra, més aeroplans, i que la proporció de l'augment propi és superior a la de l'augment que en el mateix sentit assoleixen els Estats totalitaris. Però mentrestant aquests guanyen posicions polítiques a l'interior d'altres Estats, els quals s'allunyen de les potències democràtiques i s'acosten a l'eix Berlín-Roma, i per altra part obtenen posicions estratègiques d'alta importància amb la intervenció a Espanya i amb l'anexió d'Austria a Alemanya.

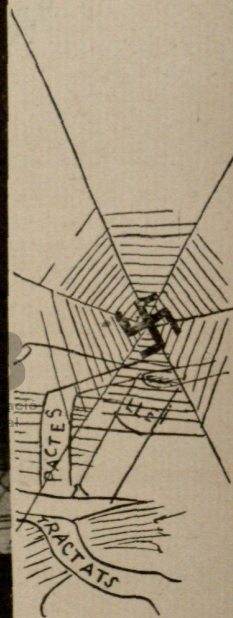
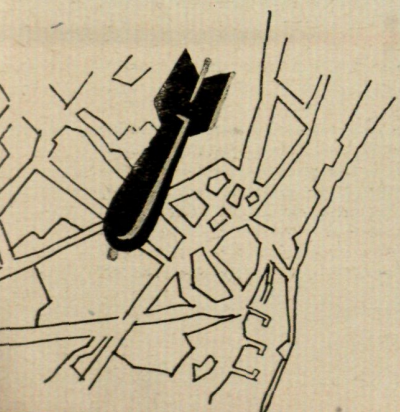
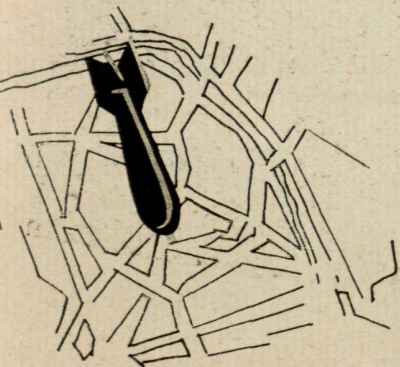
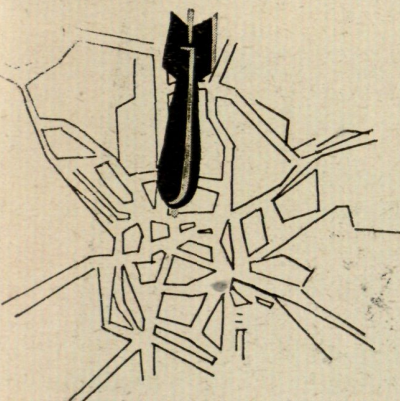
Aquesta anexió és definitiva. Pel que toca a la intervenció a Espanya, la declaració germano-italiana de respectar la integritat del territori espanyol no desfà l'avantatge de Berlín i Roma. En primer lloc, Franco podria, en un moment donat, adherir-se a l'eix amb totes les conseqüències. En segon lloc, encara que davant d'una conflagració europea, Franco fos neutral, no hi ha cap dubte que la seva neutralitat seria molt benèvola per als Estats totalitaris. En tercer lloc, aquests no haurien de témer per aquest costat una aliança amb els Estats democràtics.

* * *

Al nostre entendre, el doble esforç present, diplomàtic i militar, només pot salvar la pau del món en dos casos : primer, que els Estats democràtics es mostrin verament disposats a fer ús tot seguit de les armes per impedir les transgressions del dret internacional i segon, que s'avinguin a cedir a les pretensions dels Estats totalitaris. En el primer cas, hi hauria pau, llibertat i honor. En el segon cas, hi hauria una pau d'esclavatge, sense honor ni llibertat.

Fora d'aquests dos casos, la guerra és inevitable. I no sols inevitable, sinó també pròxima. Les negociacions no servien més que per dissimular una mica, fins a l'hora de la ruptura de les hostilitats, els últims preparatius de les armes.

A. ROVIRA I VIRGILI

Factors *de* Victòria

La creació de la Comissió Interventora de la Indústria Gastronòmica ha estat un dels encerts més destacats del Conseller d'Economia, camarada Comorera. Calia, era del tot imprescindible, que la Indústria Gastronòmica enfoqués la seva activitat seguint el ritme de guerra que les circumstàncies imposaven de manera apremiant. Enfocar aquesta transformació essencial en una indústria de la complexitat de la gastronomia oferiria múltiples dificultats d'organització i d'acoblament. Es feia necessària, doncs, una activitat accelerada que permetés de portar a la pràctica, amb la màxima urgència, els plans que la Comissió Interventora es proposava de realitzar. I degut al zel i a l'activitat dels seus components, que són Agustí Coma i Tapia, president; Joan Valdeperes i Gui, Jordi Viola i Gallemí i Magi Soler, aquest darrer en representació del Conseller de Finances, ha estat possible que l'obra planejada esdevingués una magnífica realitat.

Per tal de ben informar els nostres lectors pertocant a les realitzacions, projectes i propòsits d'aquesta Comissió, hem demanat al seu

President, el nostre company i bon amic Agustí Coma, que ens facilités les dades necessàries, de les quals n'és fruit aquesta informació que avui us oferim. El que més destaca del pla d'actuació de la Comissió Interventora de la Indústria Gastronòmica — pla enfoicat exclusivament de cara a les necessitats de la guerra —, és la intensificació dels menjadors populars. Dades que ens ha estat possible de constatar i que parlen amb una eloqüència convincent, demostren que d'ençà de la creació d'aquesta Comissió ha estat duplicat el nombre de restaurants populars i triplicat el nombre de comensals. A aquest propòsit cal destacar una xifra: 20,000 són les racions que els restaurants populars existents asseguren fins ara; però la Comissió té a punt d'obrir cinc nous menjadors que augmentaran en alguns milers aquesta xifra. Per tal de facilitar que els plans a realitzar donin el màxim rendiment en ésser aplicats, s'anirà a la supressió del servei a la carta, excepte en aquells establiments que seran considerats de categoria especial i que han d'existir forçosament per tal d'atendre les necessitats imprescindibles del turisme de guerra, serveis oficials, etc., ineludibles sempre. Aquests establiments, però seran molt limitats. Aquesta limitació permetrà de dedicar tot l'esforç de la Comissió Interventora a incrementar fins al màxim els menjadors populars. Ha estat creada una extensa xarxa de menjadors econòmics que anirant multiplicant-se fins a cobrir les necessitats gastronòmiques de la classe treballadora, que pel seu treball vertiginós al servei de la guerra no pot ni ha de veure's privat de les atencions de què es fa creditor. A tal objecte es procedirà a la unificació de la indústria gastronòmica, amb la creació de dues categories (A i B) en els quals es serveix el menú únic al preu de 10 i 5 pessetes respec-

tivament. Per tal que les necessitats cobertes per aquests dos serveis beneficiïn els que pel seu treball en són mereixedors, s'obrirà una llista d'inscripció per ordre de preferències, en la qual ocuparan lloc preferent els obrers de les Indústries de Guerra. Malgrat això, però, hom procurarà obrir immediatament establiments d'aquesta naturalesa a les grans zones fabrils de la ciutat.

Malgrat el limitadíssim del preu d'aquests coberts, cal destacar la seva esplendidesa.

Heus aquí la llista dels corresponents a la sèrie A, o sigui el que costarà deu pessetes:

DINARS. *Dilluns:* Arròs a la Toscana i Bistec amb llegums; *Dimarts:* Truites «Fines herbes» i Bacallà a la llauna; *Dimecres:* Arròs a la Marinera i Ragout de vedella a la francesa; *Dijous:* Mongetes vermelles a la biscaïna i Fricandó de vedella amb bolets; *Divendres:* Ou remenat amb llegums i Vedella Lionesa; *Dissabte:* Bacallà amb salsa verda i Escolapa de vedella Paisana; *Diumenge:* Risi-bisi amb botifarra i Saltat de vedella amb naps.

SOPARS. *Dilluns:* Peix fregit a la Sevillana i Contra-filet guisat a l'hortelana; *Dimarts:* Bacallà amb mongetes a la catalana i Vedella guisada amb escalibada; *Dimecres:* Peix fregit a la Romana i Entrecot ala brasa amb cigrons; *Dijous:* Peix a la catalana i Rondó de vedella Conti; *Divendres:* Peix salsa Maionesa i Vedella guisada a la Florentina; *Dissabte:* Peix a la portuguesa i Peça de vedella a la Bretona; *Diumenge:* Fregit de Sònsos amb amanida i Rumpsteak amb bledes i mongetes.

Aquest és l'esplèndid menú de la setmana, corresponent a la sèrie A. Vegeu ara el corresponent a la sèrie B, o sigui el cobert de cinc pessetes: **DINARS.** *Dilluns:* Arròs a l'Americana i Bacallà a la llauna; *Dimarts:* Potatge de mongetes i arròs i Roba vella a l'Espanyola; *Dimecres:* Ous duros a l'Hortelana i Miroton de vedella; *Dijous:* Arròs a la Cartujana i Bistec amb mongetes; *Divendres:* Truita amb mongetes i Bacallà guisat a la Riojana; *Dissabte:* Potatge de cigrons i arròs i Bistec amb amanida; *Diumenge:* Arròs semi Milanesa i Bacallà «Costa Brava».

SOPARS. *Dilluns:* Cigrons a l'Andalusa i Bistec amb tomàquet fregit; *Dimarts:* Llenties estofades a la catalana i Truita paisana amb amanida; *Dimecres:* Mongetes estofades a la madrilenya i Bacallà a la Biscaïna; *Dijous:* Cigrons estofats amb mig ou dur i Minestra de vedella Provençal; *Divendres:* Llenties guisades amb xoriço i Bacallà Lionesa; *Dissabte:* Mongetes vermelles amb xoriço i Estofat de vedella «Cerdanyenca»; *Diumenge:* Cigrons a la catalana i Maussaka de vedella.

Una de les coses que més preocupà la Comissió fou la distribució de pa als establiments del ram. Realitzada una acurada inspecció donà com a resultat immediat la rebaixa de 8,410 quilos diaris en el subministre, la qual cosa permeté un augment proporcional en la distribució de pa als ciutadans de Barcelona. A conseqüència d'aquest desgavell eren molts els dies que els restaurants populars es quedaven sense pa i ara no en manca mai. La labor, en aquest sentit, ha estat, doncs, importantíssima i digna de fervorós elogi.

Degut a la tasca desenvolupada i a l'encert de la seva gestió, la jurisdicció de la Comissió Interventora ha estat ampliada a tot Catalunya. Es immediat, doncs, l'establiment de menjadors de les característiques dels que hem assenyalat, a diverses poblacions catalanes.

De la pulcritud dels procediments seguits per la Comissió Interventora de la Indústria Gastronòmica en donarà idea una sucinta explicació del seu funcionament. Els seus membres no toquen ni veuen un sol gram de queviure ni una sola peseta. La Comissió es serveix dels mateixos magatzems de la Direcció General d'Indústries Alimentàries, abonant, com és natural, les despeses que el seu funcionament ocasiona. Per a l'aprovisionament dels establiments, l'encarregat ha de presentar un albarà de comanda que és canviat pel de lliurament.

Abans, però, de retirar els queviures, el responsable de l'establiment ha de fer efectiva la compra a la Caixa de Crèdit Comercial i Industrial. D'aquesta manera es porta un registre meticulós de les entrades i sortides, sense possibilitat de cap risc i al marge de suspicàcies i recels. Heus aquí apuntada la importantíssima labor que realitza la Comissió Interventora de la Indústria Gastronòmica, enfocada directament de cara a la guerra.

No han de passar molts dies per tal que hom pugui apreciar, amb més proporció que avui, els enormes beneficis que ha de reportar a Catalunya l'actuació de la Comissió Interventora, tan oportunament creada pel Conseller d'Economia, camarada Comorera.

Comiat al Camarada Jiménez

Ha mort lluitant. Les muntanyes de Montserrat acabaven d'oïr les sevest darreres exhortacions als anti-feixistes. Ha mort, com els soldats, en el compliment del seu deure. En el camp de batalla antifeixista. Ha mort en un dels indrets més bells de Catalunya. Ell és mort, però els catalanas i tots els afiliats a la U. G. T. el duem viu en el fons del nostre cor.

El company Jiménez era un dels millors homes de la Unió General de Treballadors, un valor positiu entre els lluitadors per l'emancipació de la classe obrera i un home amb un esperit de classe i amb una fe inigualable.

Tenia 37 anys quan el sobtà la mort. Una angina de pit l'atuí per sempre. Les muntanyes de Montserrat n'han estat testimoni. Ell era a aquella contrada per tal de prendre part en uns mítings del Front Popular.

Francesc Jiménez i Peinado, era fill de La Carolina, un districte miner de la província de Jaén. Fill d'una família ben modesta, als deu anys ja treballava a les mines de plom del seu poble. Jornades penoses i llarguísimes, puix que es laborava de sol a sol. Fou aleshores quan començà a desvetllar-se en ell l'esperit de rebel·lia contra els opressors del proletariat i quan s'inicià la formació d'aquell tremp de batallador, característica peculiar de Jiménez, que li havia de servir per a afrontar la lluita i les persecucions.

Des de molt jove integra les organitzacions obreres d'Andalusia, les quals li confereixen càrrecs de responsabilitat. Milita al Partido Obrero Socialista Español, com entitat política, i a la C. G. T. U. com organització sindical. Després es produeix l'ingrés de la C. G. T. U. a la Unió General de Treballadors i el company

Les despulles del Company Jiménez
en sortir del Casal Carles Marx

Jiménez, per la seva conducta i per la seva intel·ligència, esdevé una de les primeres figures de la nostra U. G. T. Aquesta executòria li valgué, en una de les darreres consultes electorals, l'ésser inclòs en la candidatura de diputats a Corts per la província de Sevilla.

Per l'octubre del 1934 arriba a la nostra ciutat perseguit per la repressió de Gil Robles-Lerroux. Després d'una sèrie de penalitats ingressa al Sindicat de la Construcció i reprèn ben tost, des d'aquesta nova trinxera, la seva batalla pels bells ideals de llibertat i justícia social. Més tard, es fa militant del Partit Socialista Unificat de Catalunya.

Pel juliol pren part activa als carrers de Barcelona contra la sublevació feixista. Un cop dominada és dels primers que s'endinsa terres d'Aragó enllà a fi de batre el feixisme on es trobés. Es al front on li arriba la nova de què un ple de Sindicats de la Federació Local l'ha escollit com a Secretari General.

El company Jiménez fou elegit Secretari General en aquells moments en què la lluita i les competències sindicals havien arribat al roig viu. I és en aquests moments quan prenen relleu les magnífiques dots d'aquest malaurat company. La seva cultura, formada en gran part en els medis obrers, la seva tenacitat, la seva intuïció i, per tant, clarividència i rapidesa en copsar les qüestions i trobar la solució adient. La seva actuació en aquelles hores històriques fou decisiva.

Era un ferm defensor de donar pas a nous valors en la lluita sindical i política. Quan exercia un càrrec, entre les seves múltiples ocupacions hi sumava la de trobar la persona que el podria substituir. Actuava d'una manera abnegada i desinteressada i ho supeditava tot a l'organització.

Tots aquests factors feien que hom l'obligues a acceptar un munt de càrrecs i responsabilitats que han estat els que han precipitat aquest fatal desenllaç. Era, a més de Secretari General de la Federació Local, membre del Buró Central Sindical de P. S. U. de C., Secretari General de la Federació Catalana de l'Edificació i Regidor de l'Ajuntament de Barcelona.

Per això dèiem: Ha mort lluitant. Les muntanyes de Montserrat acabaven d'oïr les seves darreres exhortacions als antifeixistes. Ha mort, com els soldats, en el compliment del seu deure. En el camp de batalla antifeixista. Ha mort en un dels indrets més bells de Catalunya. Ell és mort, però els catalans i tots els afiliats a la U. G. T. el duem viu en el fons del nostre cor.

GIL ONRUBIA

La Presidència del dol

PARAULES DELS SOLDATS CATALANS AL PRESIDENT DE CATALUNYA

President de Catalunya: L'altra nit ens arribà per ràdio la vostra veu; l'altra nit vós parlàveu al vostre poble, al nostre poble.

Avui, des de les línies de foc, us responen els soldats que s'enorgulleixen d'ésser catalans i s'enorgulleixen de defensar amb les armes la dignitat i la llibertat de la nostra terra.

L'altra nit vós cridàveu:

— Catalans!

I avui, des del front de guerra us responem:

— Present!

La vostra veu càlida, fervorosa, sincera, emocionada, lleial, l'havíem escoltat en hores de triomf, en hores d'alegria. I ara l'escoltem en hores de perill i d'inquietud. Avui com abans, però, us responem:

— Present!

Avui com abans i com sempre, tenim la certesa de la nostra victòria perquè, ho podem dir ben alt, som fills d'un poble que no sap ésser esclau. La diferència entre els facciosos i nosaltres és que ells criden: «Arriba Espanya!» i la malvenen a Itàlia i a Alemanya. Això els catalans no ho sabem fer perquè tenim dignitat, perquè tenim vergonya, perquè hem bastit un poble i el volem fort i lliure.

President: aci hi ha uns soldats que han passejat triomfalment per terres d'Aragó, i les han fet respectar i estimar, les banderes de Catalunya i la República.

Aquests soldats són els que sempre han estat al costat vostre, els que sempre s'han sentit orgullosos de seguir-vos: el 14 d'abril, quan proclamàveu la República; el 6 d'octubre quan, amb una magnífica lucidesa política, defensàveu la República i anàveu a presidir mentre ells anaven a la presó i a l'exili; el 16 de febrer, ressuscitant la República, arrancant-la de les mans innobles dels seus detentadors; el 19 de juliol esclafant la revolta feixista.

Han passat gairebé dos anys des d'aquest dia i el que aquests soldats han fet — plantar cara a Alemanya, a Itàlia i a l'Espanya rebel — no hi ha cap altre poble al món que ho faci. Amb quin orgull d'ara endavant podrem dir-nos catalans!

Aquells dies primers de la guerra, el poble es donà una consigna: no passaran. Avui, President, en resposta a les vostres nobles i emocionades paraules, repeteix: No passaran!

Malgrat la feblesa suïcida de les nacions democràtiques, malgrat la monstruositat jurídica de la No Intervenció, no passaran.

Les hores són avui aspres i negres. Amb el nostre coratge, amb la nostra resistència amb el nostre esperit de sacrifici, les convertirem en triomfals i lluminoses. «Ve l'alegria pel dolor», digué Beethoven. Renunciar, mai. Abdicar, mai. Sotmetre's, mai. Que Espanya no és Austria ho saben bé prou els voluntaris de Hitler i Mussolini que, per a no aixecar-se més, han caigut en terra espanyola.

L'enemic avança per terres d'Aragó; l'enemic és a les portes de Catalunya. I els nostres soldats, que saben lluitar i saben vèncer — Guadalajara, Pozoblanco, Belchite, Terol, aquells Belchite i Terol que tornaran a ésser nostres, — repeteixen la consigna: No passaran!

L'enemic haurà de refer el camí que ara avança. L'enemic no sollarà amb la seva petja la terra de la nostra Catalunya que no sap viure en l'esclavatge.

Ho impediran els nostres soldats, ho impediran aquests abnegats minyons catalans, ho impediran aquests cavallers de la llibertat que lluiten a l'empar gloriós de les banderes de Catalunya i la República.

Lluiten coratjosament, magníficament, pensant en tot el que han deixat rera seu: la mare vella que s'ha quedat amb els braços oberts per a l'abraçada del retorn; l'esposa bona i lleial, plena de totes les virtuts de la raça; la promesa d'avui que demà serà esposa i sap esperar el demà amb confiança; els fills infants que un dia podran dir:

— El pare sabé complir el seu deure de català i de republicà.

I pensen en les fàbriques, en els obradors, en les escoles, en els laboratoris, en les biblioteques, fonts de riquesa. I en els camps, en les vinyes, en els boscos, en els rius, en la mar, fonts de riquesa.

I pensen en vós, President Lluís Companys, President de tots els catalans honrats, i en la vostra vida de lluites i sacrificis i volen ésser dignes d'aquesta vida que vós heu ofrenat al poble. I veuen els vostres cabells blancs, blancs més de penes que d'anys. I repassen la vostra història de república sense màcula, de català sense màcula. I quan vós crideu:

— Catalans!

Els, que saben que a la fi la victòria serà nostra, responen:

— Present!

LLUIS CAPDEVILA

MAR

ELS ESFORÇATS DE LA

Ningú, en contemplar els paners curulls de peix estesos damunt el sorral i brillants sota les resplendors del sol, podria imaginar-se a còpia de quants esforços ha estat portada la xarxa fins a l'arenys.

Els esforços de la mar cerquen, lluitant amb la calma o amb la tempesta, impròdiga l'una i perillosa l'altra, de proveir de peix un poble que, de cara al blau ondulant de marina, contempla com els pescadors ofereixen l'espectacle típic de llur tasca quotidiana.

Op !... op !... op !... I la xarxa s'endinsa pel sorral amb el fruit argentat de la varada marinera. Op !... op !... op !... Es el darrer esforç del dia, quan el calat de la platja cruix sota el peu vigorós del pescador en retornar aquest, després d'activitat infinita, a la platja acollidora. Es aleshores quan la xarxa s'estiragarça i en el seu fons, misteriós sota l'onatge escumós, apareix la sort d'aquell dia.

Però aquest darrer esforç compendia la tragèdia íntima de la llar pescadora, farcida de palangrons i nances, de xarxes i almadraves, que desperta amb les primeres clarors de l'aurora, i que reposa amb el sol de posta. El pescador ha de lluitar, a la sortida, amb el mestral i amb el garbí, vents que sucumbeixen a la tenacitat de l'home de mar, colrat pel sol i curtit

per l'aire tallant de cada matinada. I ha de lluitar, encara, amb l'investida cruel del terral, que allunya la vista de l'arenys, quan el patró, dret dalt de l'amura de la barca que retorna victoriosa, veu alçar-se i descendir, aparèixer i desaparèixer, la línia divisòria del mar i de la terra.

L'home de mar és un esforçat que ofereix la vida per la vida. Sota la típica bellesa de la varada, amb la plàstica tirada de l'art i la preparació dels paners d'argent, s'amaga la realitat feixuga de cada dia, joiosa quan la xarxa és pròdiga, angoixosa quan la tempesta o els dufins han apartat o han fet escorredissa la pesca.

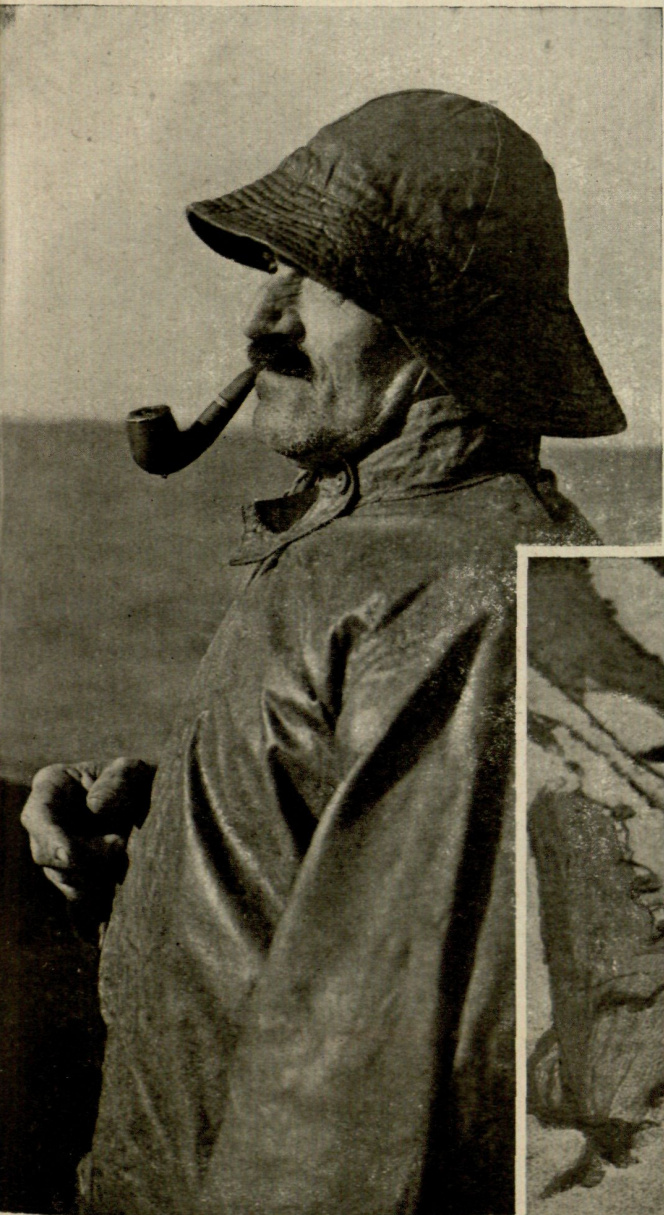
Fer-se a la mar !... Fer-se a la mar amb l'esperança d'un retorn productiu. Però la mar és generosa o avara de si mateixa. I si uns dies es mostra pròdiga amb els que la solquen amb la xarxa, altres fa estèril l'esforç dels pescadors. I és en les hores esperançadores del retorn, quan l'arenys ofereix l'espectacle viu dels tiradors de l'art, que la descepció arriba a les llars marineres. Un dia perdut ! Un dia perdut que es multiplica amb la cadena d'altres dies impròdigs i que porten la misèria — l'espantosa misèria — al més íntim dels esforçats de la mar.

Oh, com somien els pescadors, navegant per la Mediterrània, amb llurs barques — dèbils joguines de l'onatge — i a certa distància de la costa ! I com retornen dels seus somnis en el terrible despertar del retorn, quan el retorn esvaeix tota esperança !

Pescadors !... Esforçats de la mar que tot ho esperen d'ella i que no tenen altra esperança que la mar ! Però la mar, en la profunditat de la llarga costa catalana, obra les portes als que viuen d'ella i que amb ella lluiten per tal d'arrencar el fruit de les seves entranyes.

La mar dóna ; pròdiga o avara d'ella mateixa, dóna ! I dóna als que, esforçats d'una tasca diària, saben oferir. El pescador té la vida en la mar ; però té en la mar la seva tomba... Aquest és el tràgic disseny del pescador : nodrir-se de la mar per acabar nodrint-la.

L'home s'empetiteix al costat de tanta grandesa. La mar és immensa i contrasta amb la insignificància dels que lluiten amb ella, homes de cor obert, nobles i generosos, amb noblesa i generositat infinites, d'un infinit semblant al dels

horitzons que sotgen, mar enllà, damunt el bramul evocador de les ones tempestuoses.

Oh, esforçats de la mar, com és d'ignorada la vostra tragèdia, tan profundament deslligada de vosaltres mateixos! El dolor resignat del vostre destí fa que no sentiu, en torn vostre, la terrible tragèdia que us volta. Per això sou generosos, humans i pregonament sensibles a totes les dolors; per això sabeu despendre-us de tot el que és vostre i mirar enrera, cap a la vida mateixa.

Op!... op!... op!... La xarxa s'endinsa pel sorral en un darrer esforç. Es l'esforç de la vostra esperança. La mar ha estat pròdiga? Ha estat avara? Que hi fa! Demà, com cada dia, tornarà a sortir el sol i els pescadors afegiran una nova anella a la llarga cadena dels dies...

* * *

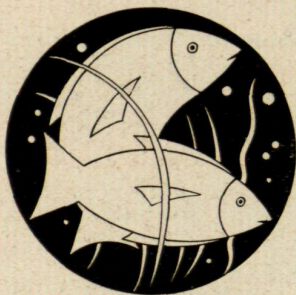
Catalunya és terra de pescadors. Al llarg de la costa catalana, oberta a les aigües de la Mediterrània, els esforçats de la mar somien en el demà de cada dia, posades totes les seves esperances en la prodigalitat de les aigües que banyen l'arenys de la immensa costa catalana. Es una tradició mil·lenària que enorgulleix el nostre poble, que admira els braus pescadors amb admiració platònica, al marge, però, de la realitat amarga d'aquests homes que lluiten i que moren en contacte constant amb la mar.

La mar!... Evocació d'un passat de grandesa infinita que escampà el nom de Catalunya per tots els continents!

La mar!... Només la seva contemplació, només el seu contacte, pot donar idea de la seva alegria o de la seva tristesa. De l'alegria de posseir-lo o de la tristesa de viure'n allunyat! La mar!... Evocació sublim d'un blau-verd d'esperança. D'esperança en els que somien de cara al futur i d'esperança per als que somien de cara al present. Però sempre, sempre, en la mar hi ha l'alegria, continguda en l'esperança dels qui la solquen amb la xarxa o dels qui, com digué Maragall, tenen l'esperança de veure-la:

Sola, sola en mig dels camps,
terra endins, ampla és Castella
— i està trista, que sols ella
no pot veure els mars llunyans.
Parleu-li del mar, germans.

Manuel VALLDEPERES

1 Tipus popular

Dintre d'una barraca «camuflada», el barber de la Companyia ha instal·lat la seva botiga. Una cadira corrent, una galleda, un mirallet de mà, un pot de pasta de qualsevol marca, una brotxa i una navalla, són tots els estris que componen la instal·lació.

El barber, home d'una quarentena d'anys, ben plantat, gairebé calb i amb una mosqueta que li ha valgut el motiu de «Richelieu», alterna les seves tasques professionals amb les d'alliberar la República de feixistes. Si bé és cert que té unes mans úniques per a afaitar, també ho és que pocs el guanyen com a bontirador.

En arribar a les avançadetes, tots els companys m'han parlat d'ell com un dels tipus més originals als quals la guerra ha donat relleu. Això m'ha empès a visitar-lo. L'he trobat acompanyat

una missió sagrada (diu ell), afaitant un soldat.

— Aquest — m'ha dit, referint-se al soldat — abans d'entrar aquí era un xicot revellit per una gran barba rossa, ridícula, que li donava un aspecte de miserable vagabund. En canvi, ja veuràs, quan surti d'aquí!

I la seva mà feia lliscar suaument la navalla per la cara d'aquell minyó que, impassible i mut, ocupava la cadira. Segurament que estava avesat als discursos de «Richelieu» i ja no li feien fred ni calor. En la seva cara plena de sabó, els seus ullassos negres, impregnats de nostalgia, revelaven totes les emocions que en aquell instant passaven per la seva ànima en recordar moments fel·lçons viscuts al costat d'éssers estimats.

Després de quatre cops de navalla, «Richelieu» deixà el nostre soldat convertit en un nou home.

— Ja estic per vós — va dir-me, un cop el soldat travessà la porta.

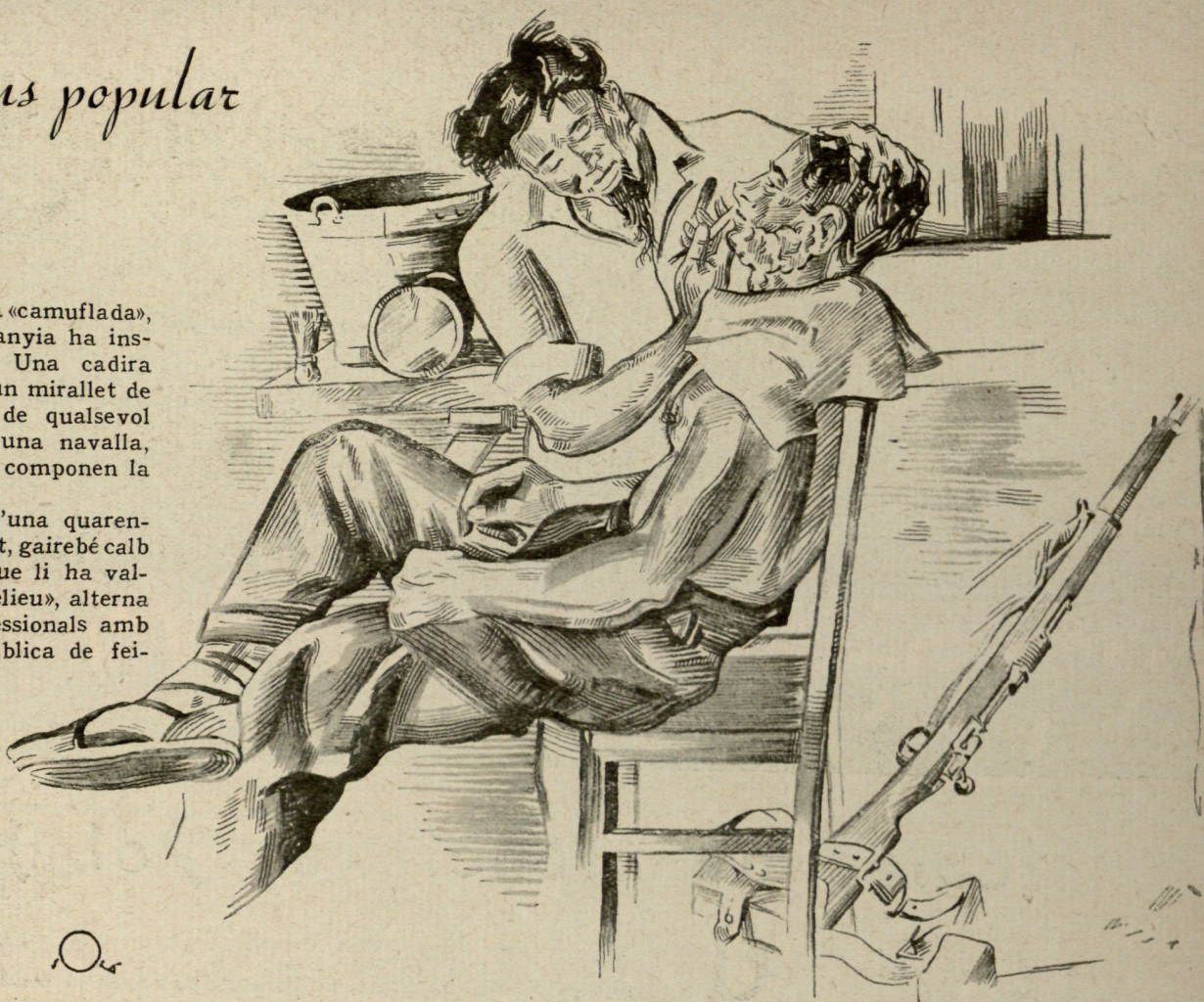
— Amic «Richelieu», no he vingut pas perquè m'afaiteu. Però sóc aficionat a escriure i la fama de que vós gaudiu en aquest sector m'ha atret a la vostra barraca amb l'únic objectiu de parlar una estona amb vós.

— No més parlar?... Em sembla que m'ensarroneu... Els del vostre ram sempre acostumen de fer parlar i impressionar-ne disc.

El vaig convidar a fumar una cigarreta i vaig començar el diguem-ne interrogatori.

— Fa molt de temps que esteu enrolat a les Milícies?

— Des dels primers dies. Abans del gloriós 19 de juliol, junt amb altres companys, ja patrullava pels carrers de Barcelona disposat a jugar-me la vida. El 27 de juliol, i en el poble de Granyén, rebia el bateig de sang. L'aviació feixista va bombardejar la nostra columna. La metralla criminal em pengué per a sempre més un bon amic i em produí una sèrie de ferides al ventre. Vaig guarir aviat; però cregueu que vaig viure uns quants moments d'intensa emoció. Malgrat tot, però, el poble de Granyén fou arrabassat als feixistes... Després vam anar a la Serra d'Alcubierre. En aquella maleïda Serra hi vaig ésser prop d'un any.

— ¿I en tot aquest interval de temps, no heu gaudit de permís? Sempre és agradable de passar uns quants dies a Barcelona.

— Per als qui tenen família no ho nego... però per a mi... per als qui es troben com jo...

La seva mirada va enfosquir-se; es féu un silenci després del qual afegí:

— A més allà a la Serra tinc allò que he estimat més en aquest món; hi tinc el meu petit Jordi. Pobret! Me'l van matar aquests fills de mala...

I un sanglot, barreja de dolor i d'odi, afeblí la seva veu i no li va deixar acabar l'insult. Romangué trist. Els pensaments, fruit dels records que en la seva ànima es desvetllaven, el feien sofrir. Per tal de no turmentar-lo, vaig menar la conversa vers altres camins.

— Ho sabeu que teniu fama d'home bo? Què ho fa?

— Què voleu que us digui?... Potser el meu caràcter... Sempre he estat així. Jo sé que tots els meus vaillets (anomena així els milicians) m'aprecien de cor. Si entre ells malparlàveu de mi, o intentàveu de fer-me cap mal, passàricu una estona dolenta. Pel que fa a mi és com si els fos un pare; els animo en els instants de defalliment: perill..., els consolo quan es deixen dominar per la tristesa que ve aparellada amb l'enyorament... i en tots els moments procuro mostrar-me alegre, rialler, i faig esforços perquè la meua alegria esdevingui encomanadissa. De vegades, tota l'alegria que hi ha en el meu rostre, no és altra cosa que l'exponent de la immensa pena que hi ha dintre meu. Els vaillets em recorden el meu Jordi: per això els estimo tant. És una obsessió que tinc. Cadascun d'ells em recorda el meu fill i me'l recorda amb una tal insensitat que em produeix dolor i joia alhora.

Novament restà mut i trist, molt trist. Vaig témer que si continuava el meu interrogatori, produiria en aquell bon amic, una crisi nerviosa precursora d'immensa depressió. Amb la intenció d'estudiar més detingudament l'ànima senzilla i bona de «Richelieu», i en ocasió més propícia, vaig acomiadar-me d'ell.

J. ESPINASSA I BERTRAN

Expedicions àrtiques

Homes de ciència al Pol Nord

LA CONQUESTA DEL POL

Uns homes de ciència, impulsats per l'afany d'incorporar al panorama del món les terres àrtiques, han portat la seva generositat fins a desprendre's de tota preocupació de perill, llançant-se a la conquesta del Pol Nord.

La descoberta de l'eix septentrional de la Terra ha estat, durant molts anys, la preocupació constant de la Ciència. Nombroses expedicions científiques han creuat l'Atlàntic, infiltrant-se dificultosament a l'oceà glacial Àrtic i movent-se dificultosament, però amb progressió ascendent, dintre dels límits del cercle polar.

L'explorador Peary, en una arriscada temptativa, arribà a revelar-nos l'eix polar, sense que les seves descobertes aclarissin, científicament, punts concrets de magnetisme i de gravitació, bases essencials de la tasca que porta els homes de ciència a lluitar amb les derives polars. Més tard, l'expedició de Nansen, feta en el « Fram », arribà a conclusions concretes, establint que arriba a l'oceà glacial Àrtic, del nord de l'Atlàntic, un corrent poderós d'aigua més salada i relativament més calenta. Però les observacions es frustraren una vegada més. I a donar resposta a una sèrie de preguntes d'ordre científic que després establirem, sortí l'expedició soviètica Papanin, que acaba de conquistar el Pol Nord d'una manera absoluta.

LES REGIONS I TERRES ARTIQUES

Les terres àrtiques comprenen un gran arxipèlag al nord d'Amèrica, la Groenlàndia i altres petits arxipèlags situats al nord d'Europa i d'Àsia. Aquestes terres són estèrils i inhabitades i estan compreses dintre de l'anomenat cercle boreal polar, que és el teatre d'operacions de totes les expedicions científiques.

A la part de l'oceà Glacial Àrtic que forma vers el nord la continuació de l'Atlàntic, només destaca l'existència de l'illa Mayen. Cap a l'Est es troba el gran arxipèlag de Spitzberg, la Nova Zelanda i les costes europees de Rússia i el mar de Barentz. L'arxipèlag de la Nova Sibèria i la terra de Long, és tot el que existeix al nord d'Àsia, junt amb la terra de Wrangel, situada a l'oest de l'estret de Bering, prop de l'entrada de l'oceà Glacial. Les terres àrtiques, escassíssimes al nord de Sibèria, són múltiples al nord d'Amèrica, vers l'est del Delta de Mackenzie. En aquests llocs s'inicia un immens arxipèlag gelat fins els mars de Davis, de Baffin i els estrets septentrionals que el separen de la Groenlàndia, fraccionat per infinitat d'estrets i el termini septentrional del qual ha estat localitzat, ara, per Papanin i els seus col·laboradors.

Les terres de Banks, Wollaston, Baffin, etc., s'estenen al nord de les costes americanes i, finalment, es troben les de Ellesmere, Grinnell i Grant, que han estat qualificades d'avantguarda àrtica i que corresponen a les costes més orientals de la Groenlàndia occidental i s'estenen fins als 83° de latitud, com la immensa illa gelada de Groenlàndia que, molt abans del cercle polar àrtic, separa l'oceà Atlàntic de les seves dependències septentrionals.

Aquestes són, fins ara, les terres boreals conegudes, terres que estan cobertes permanentment de neu i voltades d'immensos camps de gel, amb els quals es confonen fàcilment. L'acció dels abrasadors raigs solars — durant el curt estiu — aconsegueix desguasar només l'espessa capa de neu gelada que cobreix el sol; però torna immediatament la infinita nit de l'hivern àrtic, la monotonia de la qual és torbada, només, pels fenòmens meteorològics — freqüents aurores boreals, que contrasten amb la foscor habitual d'aquelles terres àrides, on el fred és tan intens que la humitat continguda en l'aire es condensa en forma d'una boira espessíssima que es clava en el rostre com agulles de glaç.

CARACTERÍSTIQUES POLARS

Per les seves condicions climatològiques, pels fenòmens geològics a què estan sotmeses les terres àrtiques i per la diversitat de temperatures, la flora i la fauna polar és limitadíssima.

La vegetació, escassa, consisteix, principalment, en herbes gramínies de la família de les ericàcies i salicàcies i petits arbustos caducifolis de la família de les betulàcies. La vegetació, però ofereix diversitats destacades al voltant de les diverses zones polars. L'explorador Drude establí cinc variants que comprenen cinc zones: a) el nord de la Sibèria; b) el mar de Bering; c) el nord del Canadà; d) el nord de Groenlàndia i e) el nord de la Nova Zembla, Spitzberg i el nord d'Escandinàvia.

La fauna, en canvi, és molt més rica i variada. A la zona polar existeixen animals com l'ós blanc, el llop, la guineu blava i l'argentada, les pells dels quals tenen extraordinari valor. Hi ha, també, rens, daines i bous bufons. Quant a les aus, si bé escassegen les entomòfagues i granívores, abunden, en canvi, les aus marines, tals com la gavina, el pitral, etc., que en algunes ocasions arriben a tapar el sol. Els mars àrtics estan, també, profusament poblats. Els zoòfits i els crustacis s'hi troben abundantment i serveixen de presa al cetacis que hi acampen, com la balena, el duff, etc., a part de gran quantitat de foques i nombrosíssimes legions d'arengs.

Els arxipèlags del nord d'Europa i d'Àsia estan deshabitats. Només algunes tribus errants de samòiedes viuen accidentalment a les illes de la Nova Zembla i alguns txuktxis a la de Nova Sibèria. En realitat només està habitada la Groenlàndia, fins al nord del cercle polar.

La temperatura és molt variada a l'oceà Glacial. Prop de Nova Zembla es nota una depressió molt accentuada, a conseqüència de les nevades tempestuoses. Les aigües de la costa occidental de Groenlàndia són relativament tèbies, fins al punt que el mar apareix molt poques vegades gelat al litoral i el clima és 5° més càlid, per terme mitjà, que el de les costes de l'Est.

De l'observança raonada i metoditzada de les regions polars, de la distribució de l'aigua i de la terra, de la configuració i formació geològica i de les condicions meteorològiques físiques en depèn la solució d'importants problemes sobre la física terrestre i els fenòmens de l'atmosfera.

EL POL I LES EXPEDICIONS POLARS

El Pol Nord és un lloc geogràfic imaginari, on es troba l'eix, també imaginari, de la rotació de la terra. Tots els meridians terrestres es creuen al Pol Nord i el punt visual tira sempre, qualsevulla que sigui la posició, cap al sud.

No és, per tant, el punt concret on es determina l'eix el que interessa als exploradors científics, sinó la penetració interna de la zona polar. Estudis recents determinaren la dificultat de precisar l'eix polar, puix que a la conca central polar no hi ha terra ferma, sinó un oceà profund, gairebé cobert de glaç. Equest oceà està en moviment constant: a la deriva. I és a l'entorn o dintre el cercle polar, que els estudis dels expedicionaris tenen llur punt bàsic.

Les primeres expedicions polars daten del segle XVI, per bé que no tenien caràcter marcadament científic, sinó que cercaven el camí d'Europa a Àsia per les mars del nord, per tal de disminuir les distàncies. Entre els expedicionaris d'aquest segle cal assenyalar Willoughby i Burrough (1553), Frobisher i Davis (1576), Brunel (1878), Pet i Jakman (1580) i Barentz (1594). Les expedicions, que no aconseguien el propòsit que els menava mar endins, continuaren, amb caràcter comercial. Del segle XVII cal destacar les expedicions de Hall, Knight, Hudson, Poole i Tothby (1607), Button, Baffin i Munck (1612), Bennet, Bosman i altres (1625), Fox i James (1631), Deshneff (1648), Martens (1671) i Wood (1676). Perseguint l'èxit, els expedicionaris del segle XVII

foren Gillis, Knight i Scroggs (1719), Bering Paulutski i Krupishef (1725), Malygin i Lapteff (1736), Bering i Chirikof (1741), Gui, Costoro i altres (1753), Schalaurov, Leontiev, Rossmilov, Cook, Clarke i Billings (1761) i Phipps i Ludwige (1773).

En iniciar-se el segle XIX, l'interès general convergeix en l'afany d'assolir el Pol Nord, del qual es tenia una idea fantàstica, àdhuc els mateixos homes de ciència. Mentre els uns creien en la possibilitat d'una mar lliure, altres afirmaven l'existència de terres fermes a la conca central polar.

El més gran dels exploradors: Fridjov Nansen, demostrà que era possible d'assolir l'eix polar damunt un banc de glaç a la deriva. El cèlebre viatge de Nansen a bord del « Fram » durà del 1893 al 1896. Durant la deriva, el vaixell de Nansen creuà regions del nord inassolides, abastant la latitud 85° 56'. El 14 de març del 1895, Nansen i el seu company Iohansen deixaren el vaixell al 84° 5' de latitud i baixaren al glaç a través del qual assoliren, el 8 d'abril, l'altitud rècord de 86° 14'.

Cinc anys després l'expedició italiana del duc dels Abruzzos, que havia passat l'hivern a l'arxipèlag de Francisc Josep, aconseguí 86° 34', o sigui 34 quilòmetres d'avanç vers el nord, sobre els aconseguits per Nansen. Malgrat això, però, aquesta expedició italiana fou de resultats científics nuls.

Pel juliol del 1897, l'enginyer suec André sortí en globus del Spitzberg. L'intent fracassà, tota vegada que tres dies després de la sortida es veié obligat a descendir al glaç, a 82° 56' de latitud.

El cadàver d'André fou trobat l'any 1930 a la petita illa Bely, entre Spitzberg i l'arxipèlag Francisc Josep. En una butxaca del vestit d'André fou trobat el diari del valent explorador, que ha estat publicat actualment en nombrosos idiomes.

L'any 1909 l'americà Robert Peary arribà per primera vegada al Pol Nord. Aquest home havia dedicat tota la seva vida a la conquesta del Pol. De fracàs en fracàs, Peary arribà a l'èxit i el 6 d'abril del 1909 trepitjava, damunt un banc a la deriva, l'eix polar.

La victòria científica de l'investigador americà fou extraordinària i les aportacions científiques molt importants. Més tard, l'any 1925, Amundsen i els seus companys efectuaren una expedició aèria al Pol, aconseguint el rècord d'estada i d'observació. Dos avions assoliren el 87° 43' de latitud, on es col·locaren en un espai pla entre els gels. Un dels avions resultà averiat i tota l'expedició, amb grans treballs, hagué de retornar — retorn feliç — en un sol avió.

L'any 1926, Amundsen tornà a sortir cap al Pol a bord del dirigible « Norwègia », construït per Nobile. El raid fou coronat per l'èxit, llançant a la regió polar tres banderes: la noruega, l'americana i la italiana.

En aquell mateix temps, quan Amundsen sortia del Spitzberg a bord del dirigible, l'aviador americà Byrd empenia la marxa entorn de la regió polar, cosa que aconseguí de realitzar plenament. Després de fer 2.000 quilòmetres sense escala, Byrd retornava al seu punt de sortida, el mateix dia de la partença.

Nobile, que havia fet el raid amb Amundsen l'any 1926, en 1928 el repetí amb un dirigible del mateix tipus: l'« Itàlia ». Després d'haver passat pel Pol, de retorn, el dirigible fou destruït per una catàstrofe, salvant-se una part de l'expedició en ésser trobada sobre bancs de glaç a la deriva per l'expedició soviètica del trencaglaços « Krassin », dirigida pel professor Samoilovitx.

En el curs d'una temptativa encaminada a salvar l'expedició Nobile, trobà la mort el gran explorador Roald Amundsen.

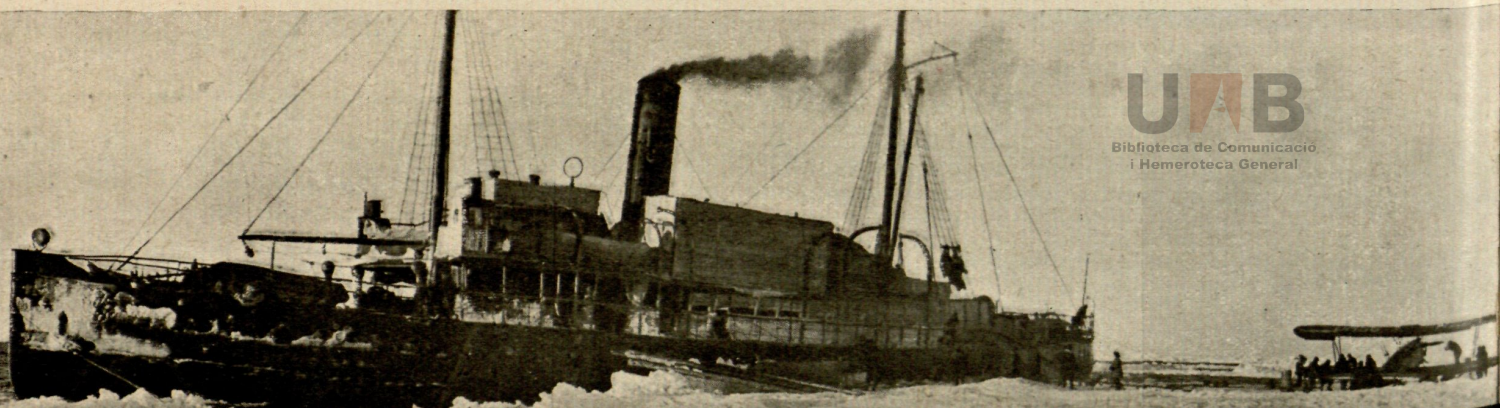
L'APORTACIÓ CIENTÍFICA DE L'EXPEDICIÓ PAPANIN

L'expedició Papanin ha anat al Pol impulsada pel desig d'assolir finalitats científiques no aconseguïdes i d'establir una xarxa de comunicacions entre les terres del cercle polar que crean una base sòlida per a organitzar la navegació a l'oceà Glacial.

Dels resultats pràctics que es deriven de la conquesta soviètica del Pol Nord no tardarem en saber-ne coses importantíssimes que asseguraran la navegació aèria a través de l'eix polar i que facilitaran el pas d'Europa a Amèrica pel camí més curt, que és el de l'Àrtic.

De moment hem de destacar la importància científica de l'esforç realitzat per Papanin i els seus col·laboradors, l'èxit dels quals ha estat una veritable conquesta científica del Pol, conquesta que obra totes les possibilitats al futur polar.

Francisc CURELL

L'estranya aventura d'un grill murri

El fantasma "Cataplasma"

Il·lustracions de Sainz de Morales

Anant pel món el grill Joan
veu d'un castell estrambòtic
la portá oberta al davant

Ell que s'hi fica atrevit.
Troba un guerrer de per riure
que només és un vestit

Una trapa s'ha aixecat
i el mena a un fons soterrani
que fa una certa feredat

Allí un fantasma gens curt
al damunt se li abraona,
i el grill Joan té un fort ensurt

ESTRAMBOT

Com el grill que cantant fa sa via,
triomfen els pobles per la seva
persistència i per la seva fe en llurs destins

— Deixa que digui la gent
mentre tu vas fent la teva! —
sent que diu un pensament

UNA
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

Què ha de fer un grill? Cantar.
Però el cant d'aquest grill murri
el castell féu explotar

La guerra

a tots els fronts

El fet cabdal de la guerra d'Espanya en els darrers mesos ha estat la doble ofensiva franquista al front de l'Est, primer al Sud de l'Ebre i després al Nord d'aquest riu.

Al cap de poc d'haver recobrat Terol els facciosos, i continguts a l'Est del riu Alfambra i a Puerto Escandón (que tanta el pas per ferrocarril i per carretera cap a Sagunt i València van iniciar (dia 9 de març) una ofensiva violentíssima en el front, d'uns 80 quilòmetres, que s'estenia entre la regió de Montalbán i la de Belchite. Pel Nord atacaren les forces mores de Yagüe; pel centre, les divisions italianes manades per Bergonzoli (que resultà ferit en les operacions) i pel Sud les forces gallegues i navarreses d'Aranda. Dels tres sectors, el primer va cedir durant la formidable intensitat dels atacs, i sobretot per l'acció de l'aviació i l'artilleria enemigues; el segon, que al principi va resistir bé, va cedir en trobar-se descobert pel nord, i el tercer va aguantar les dures escames, i fins alguns dies després no va començar a cedir una mica, tot defensant el terreny pam a pam.

La retirada de les forces republicanes va ésser considerablement profunda en els dos primers sectors indicats. Fins més enllà d'Alcaniç i Calanda no va ésser factible d'establir una resistència sòlida, a despit de l'heroisme amb què lluitaven algunes de les unitats de l'exèrcit republicà.

En trobar-se deturats els franquistes en la regió Sud de l'Ebre, llur alt comandament va desencadenar una ofensiva tant o més violenta contra les línies republicanes de la regió del Nord del riu (dia 22 de març). Aquella resistència dels nostres va ésser més ferma i tenaç durant els primers dies. A la serra d'Alcubierre, els atacants no van avançar gens, i al sector d'Osca, llur avanç es reduïa a uns sis o vuit quilòmetres de profunditat. Però aleshores vingué una maniobra que va modificar la situació: una gran part de les forces de Yagüe van passar del Sud al Nord de l'Ebre per Belloque, damunt dos ponts que durant la nit van ésser construïts silenciosament. Les coses dels moros va topar amb la coratjosa resistència de les forces republicanes del costat de Bujaraloz. Amb tot i això, la pressió enemiga, ajudada per una acció intensíssima de canons i avions, va obligar els nostres a cedir terreny fins al riu Cinca. A la vora es va obrir una breia ofensiva o oriental d'aquest riu, pels voltants de Fraga, els republicans van organitzar una magnífica i brava defensa, que va deturar l'allau durant uns quants dies. L'aviació estrangera al servei de Franco va desplegar tota llur puixança fins al punt que una tarda va haver-hi bombardeig per 100 avions, mentre que 40 bombarders deixaven Lleida i les comunicacions entre aquesta ciutat i Fraga.

A partir d'aquest moment, la resistència republicana en el dit sector (el de la carretera de Saragossa a Lleida) va ésser tan encarnada i eficient. L'enemic va trigar molt més dies a anar de Fraga a Lleida que del lloc del seu pas de l'Ebre a Fraga. I quan, a primers d'abril, va poder entrar a la ciutat, veié que els republicans s'havien establert en la zona immediata de la vora esquerra del Segre, on encara continuen.

De totes maneres, l'amenaça damunt Lleida i després la seva ocupació, van crear una situació difícilíssima a les forces republicanes que havien resistit els atacs a la serra d'Alcubierre i al sector d'Osca. Aquestes forces, en comprovar que corrien el perill d'ésser copades, van haver de retirar-se a llur torn. Les unes van poder fer la retirada en la direcció de Catalunya; les altres van haver de retirar-se cap als Pirineus. La divisió 31 va passar la

frontera francesa, i va ésser repatriada ràpidament; la 43 ha pogut mantenir-se a la vesant espanyola, pel nord de Boltanya, i en aferrissats combats ha ocasionat grans baixes als facciosos.

Al Nord de Lleida, l'enemic ha ocupat Balaguer, Tremp i Sort; però en intentar de seguir llur avanç a la vora esquerra dels rius Segre i Noguera Pallaresa, ha estat contingut i rebutjat per vigorosos contraatacs republicans. Els seus objectius per aquell cantó, que són Cervera i La Seu d'Urgell, queden lluny de les línies del front i estan protegits per moltes i molt bones tropes populars.

La represa de l'ofensiva franquista al Sud de l'Ebre va dur els atacants a Gandesa. En voler baixar cap a Tortosa per la carretera de Xerta, van ésser deturats en sec, i no els va ésser possible de desallotjar els nostres soldats de les muntanyes que protegien la ciutat catalana de l'Ebre.

Va succeir, però, que l'enemic va atacar pel Mestratge amb nous reforços. I havent aconseguit, el dia 15 d'abril, d'arribar a Vinaròs, les forces navarreses de Garcia Valino (que formaven el reforç vingut de la rodalia de Gandesa) van apoderar-se amb relativa facilitat de la llenca de costa catalana fins a les boques de l'Ebre. Davant la nova situació creada, els republicans han establert a la vora esquerra de l'Ebre llur posicions de defensa, les quals són fortíssimes, segons declaren els rebels mateixos.

Així, el front català es troba marcat, de Nord a Sud, pels tres rius, Noguera Pallaresa, Segre i Ebre. Al Segre hi ha, davant Balaguer, una mena d'hèrnia que s'ha anat reduint gràcies als contraatacs republicans. La mateixa cosa ha passat amb les hèrnies de la Noguera Pallaresa, davant Llavosí i davant Tremp.

L'estorç de l'enemic, a darrers d'abril, s'ha dirigit a eixamplar cap al Sud l'obertura que ha aconseguit formar a la costa mediterrània. Però al moment d'escriure aquestes ratlles, no ha pogut passar gaire avall de Peníscola. Els seus atacs, violentíssims, xoquen amb una resistència decidida. És evident que allò que cerca és, principalment, de consolidar la seva sortida a la mar, que si és estreta té per a ell més inconvenients que no pas avantatges.

Al front de Lleida, on es descabellen aquestes operacions, està ara (com tots els fronts de fora del Principat de Catalunya), sota el comandament del brau general Miaja. Encara que el territori republicà hagi quedat partit en dos trossos, cada tros té prou elements propis per a seguir lluitant.

En els fronts de Castella, Extremadura i Andalusia hi ha hagut algunes operacions locals, amb bon resultat per l'exèrcit de la República. L'operació més important és la realitzada a la regió del Tajo, cap a Cáceres, que ha valgut als nostres la conquesta d'alguns pobles i posicions d'interès estratègic, des d'on amenacen les comunicacions dels rebels pel costat de Puente del Arzobispo.

En resum: els republicans han sofert, a l'est, la pèrdua d'un extens territori. Però han pogut salvar llur exèrcit, que ha aconseguit deturar l'invasor i que veu augmentar cada dia llur puixança per l'aportació de nou material i de nous contingents d'homes

CAPTAIN MORLEY

La guerra de Xina

especialment de Xang-Hai, i de vastes províncies. La vella capital xinesa, Pequín, i la nova capital, Nanquin, queien a mans del Japó. I usant el mateix procediment ja utilitzat a la Mandxúria, els japonesos establiren en el territori conquistat uns simulacres de Governos autònoms, simples instruments de l'invasor que no podien enganyar ningú, ni la gent del país ni les potències estrangeres ●

Adhuc aquests resultats precaris obtinguts amb les armes, han quedat minvats i amenaçats per una reacció militar dels xinesos, més forta del que esperaven els nipons i els observadors internacionals ●

Fa nou mesos que la guerra de Xina va començar, i a mesura que el temps passa, va prenent el caràcter d'una guerra indefinida, crònica. Si els japonesos comptaven amb acabar llur aventura en uns quants mesos, ja han comprovat l'engany. «La guerra serà una mica llarga», van dir ells mateixos, a darrers de l'any passat, amb un accent de desil·lusió. Però el curs que les hostilitats segueixen enguany, indica que la guerra serà, no una mica llarga, sinó llarguíssima. Allò que els dirigents nipons es creien que fóra cosa de mesos, va resultant cosa d'anys. I quan una guerra s'allarga molt, el seu resultat esdevé insegur ●

Els japonesos — diguem-ho amb una frase popular — han ficat la mà en un vesper. I quin vesper! Un vesper on hi ha centenars de milers de vespes, és a dir, de xinesos en aquest cas, i que té una extensió fantàstica. En països com la Xina, sembla que els habitants creixin a mesura que van morint-ne, i que el territori s'eixampli a mesura que avança l'invasor. Així aquest té, en certs moments, la impressió d'ésser víctima d'un miratge fatal ●

Els primers èxits dels japonesos a Xina, tot havent-los costat més sang i més temps dels que ells calculaven, donaven la impressió de la gran superioritat militar del Japó damunt la Xina. La puixança nipona s'enorgullia de les conquestes de grans ciutats,

U B
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

país immens

la vida. No succeeix la mateixa cosa amb els soldats japonesos que sovint són reservistes arrencats a llurs famílies i enviats a un país on no tenen cap interès i no adopten la mateixa actitud desesperada. Tenen molt per perdre: la llar, l'esdevenidor i un nivell de vida que baixa com més dura la guerra » ●

Hom pot llegir impressions semblants a *The Times*, a *Le Petit Parisien*

El fet és que l'exèrcit xinès ha pogut emprendre una contraofensiva important i persistent, que té la seva màxima embranzida al Xangtung. El front japonès ha estat trencat a Taievxuang, precisament en la cruïlla del ferrocarril de Tien-Tsin a Pukeu. Les informacions de la Premsa estrangera, fins les d'aquells diaris que es mostren favorables als japonesos, consignen que aquests han tingut un revés seriós i que corren el risc de tenir-ne d'altres més greus encara. La impressió predominant en la segona quinzena d'abril és que els japonesos s'han refiat massa de llur superioritat tècnica i que ara es troben desbordats en diversos punts per la vigoria dels atacs xinesos ●

L'allargament de la lluita i les dificultats cada vegada més considerables amb què el Japó topa, causen als soldats nipons un efecte depressiu. Els observadors imparcials declaren que les tropes invasores donen senyals de fatiga. El *Daily Telegraph* explica aquest cas en la forma següent:

« L'ocupació japonesa només s'estén sobre alguns punts del territori i l'entusiasme dels soldats disminueix. Les recents batalles han degut obrir els ulls dels soldats i aviadors japonesos, als quals s'havia fet creure que eren invencibles. Els xinesos, que lluiten en terra pròpia per defensar llur país, no tenen per perdre, en llur major part, altra cosa sinó

intactes les seves possibilitats militars i polítiques a Europa i a Àsia, el Japó n'ha perdut ja algunes, i probablement en perdrà encara més, a conseqüència de la seva aventura xinesa ●

Hom diu sovint que amb l'ocupació dels territoris xinesos veïns o propers de la Rússia asiàtica, els japonesos se situen estratègicament per un futur atac contra la U. R. S. S. Però aquest avantatge, ja prou al·leatori en sí mateix, es fa il·lusori si hom té en compte que els nipons no han aconseguit dominar verament les regions envaïdes. *The Times* reconeix que els titulats Governos xinesos de Pequín i Nanquin, al servei dels japonesos, no exerceixen cap real autoritat damunt del país i que serien ràpidament escombrats tan bon punt no comptessin amb una suficient protecció japonesa ●

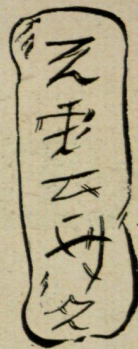
i a la Premsa alemanya. Es curiós que els alemanys, fins ara en bones relacions amb la Xina, miren de mal ull l'aventura nipona, perquè perjudica els seus interessos materials en aquella contrada i sobretot perquè produeix un desgastament de les forces militars i econòmiques del Japó, i per tant afebleix la puixança d'aquest Imperi amb relació a la U. R. S. S. ●

* * *

Carregats d'impostos, amb un deute públic cada dia més feixuc, amb una sagnia oberta, els nipons no apareixen avui en gaire bona posició. L'ocupació dels territoris xinesos conquerits els dona, per ara, més mals de caps que no pas avantatges. Al cap de nou mesos, el prestigi del Japó ha minvat als ulls del món ●

Recordem que, mesos després de començada la guerra sino-japonesa, vam remarcar un fet de transcendència: que aquesta guerra feia perdre al Japó, almenys per dos o tres anys, el seu caràcter de gran potència en els afers mundials, especialment davant de la U. R. S. S. Mentre que aquesta conserva

quedat esclafats; al contrari, la pèrdua de ciutats i províncies ha enardit el coratge dels xinesos, i llur resistència va pel camí de fer-se tan perllongada com calgui. Posada la mà dins el vesper, el Japó sofreix les fiblades doloroses. Si retira la mà, confessa el seu fracàs. Si no la retira, pateix i s'afebleix. És el càstig que rep per la seva agressió injustificable. La guerra llarga en el país immens, és una de les pitjors dissorts que els japonesos podien sofrir. Per aquest camí podria anar a la posta l'Imperi del Sol Ixent ●

A. R. i V.

Els directors de la política japonesa senten prou el perill que l'aventura acumula damunt la pròpia nació. En el fons, els polítics japonesos, i l'emperador mateix, s'adonen de l'enorme imprudència dels militars, els quals han imposat amb amenaces aquesta guerra impopular i onerosíssima. I la pitjor cosa, per als nipons, és que ara han compromès, no sols la sang i la riquesa de la nació, ans encara el prestigi de l'Estat japonès a l'estranger.

Si ara haguessin de començar l'aventura xinesa els homes de Toquió no la començarien pas. Agafats actualment per l'engranatge dels fets, no es veuen amb cor de lliurar-se'n. I és probable que, per compte de liquidar la ruïnosa empresa com més aviat millor, intensifiquin l'acció militar, amb l'intent d'escurçar la guerra. Però no aconsegueixen res més sino agreujar la situació i fer més difícil l'acabament de la campanya. Encara que guanyessin noves victòries militars i nous territoris, el Govern i el poble xinès continuarien la resistència.

En resum: fa nou mesos que dura la lluita, i ni el poble ni l'exèrcit de la Xina han

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Informació General

CATALANS AL FRONT

Catalunya, de fidel tradició liberal i democràtica, es pot enorgullir d'haver estat un factor decisiu del moviment antifeixista. El triomf esclatant de les primeres hores de revolta féu possible bastir un procés orgànic de lluita i la seva lleialtat féu possible la coordinació d'esforços que tard o d'hora han d'esclafar el feixisme a les terres ibèriques. Catalunya marítima i fronterera en esclafar el moviment dins el seu territori nacional assegurava via oberta al normal desenvolupament de les activitats comercials, indispensables sempre i més en guerra.

L'aire de la Mediterrània i del Pireneu en bona part ha estat el mantenidor de la vitalitat antifeixista ibèrica i aquest aire es respira a través de Catalunya. Només en aquest aspecte, doncs, l'aportació de Catalunya a la guerra ha estat considerable. Pel senzill fet d'estar amants a la gestació de la gran traïció militar i de vèncer-la, Catalunya haurà fet possible, de manera determinant, la victòria total damunt el feixisme.

* * *

No seria gens arriscat predir que si el nostre poble hagués estat vençut el 19 de juliol, s'haurien pogut produir moments molt més greus dels que hem travessat.

Catalunya ha estat un factor decisiu en diferents aspectes. El primer per la seva excel·lent posició geogràfica dins de la Península, que ha permès la normal respiració del terreny ibèric lleial a la Causa Antifeixista.

La potencialitat industrial i la selectivitat del productor agrícola català en tant que element d'exportació han contribuït també en gran escala a resisitir amb èxit en el front econòmic. I sense esmentar altres aspectes d'innegable importància, Catalunya acollidora, per exemple, anem al segon aspecte transcendent de l'aportació catalana a la guerra: El combatent català.

Liquidada la sublevació militar-feixista a Catalunya, s'aixecaren lleves de voluntaris, els quals amb els elements que trobaren a la mà i amb la inspiració dels moments gloriosos sortiren en columnes a conquistar fins mig Aragó.

Obra de la Generalitat de Catalunya fou l'establiment i el manteniment d'un front de combat extensíssim. Voluntaris catalans el defensaven. Les lleves espontànies se succeïren, els voluntaris es multiplicaren i Catalunya veié marxar la flor de la seva joventut a combatre contra l'enemic feixista que a casa nostra ja havíem batut completament.

Un episodi que pogué tenir incalculables conseqüències militars i polítiques fou l'anada a Mallorca de les columnes de voluntaris catalans.

Ultra una ardua i audaç expedició bèl·lica fou un acte d'inspiració política i pogué ésser un factor decisiu del nostre front internacional. A Mallorca

El Comandant Antoni Blàvia

Interior d'una xavola,
a l'hora del repòs.

anaren actius militants d'organitzacions nacionalistes catalanes, seguint les rutes d'expansió de la vitalitat catalana, l'esplendor de la qual és blava d'aigües mediterrànies. Qui recordi el desembarc de les forces antifeixistes catalanes, qui recordi l'audaciosa gesta d'establir un front illenc i mantenir-lo a còpia de sang i de valor, tindrà una idea de la vàlua i de l'esperit combatiu dels voluntaris catalans.

Abandonat el front de Mallorca, abandonada Eivissa, calgué sostreure els voluntaris, després d'uns dies de repòs, cap a Aragó a unir-se a les altres columnes que des del primer dia mantenen aquest front, augmentant considerablement la xifra de voluntaris catalans que en tots els fronts peninsulars es batien.

La lleva de soldats catalans, en quantitat diríeu que és un miracle, puix que depassa les possibilitats de la població de Catalunya. Aproximadament 250.000 combatents, és a dir, la dotzena part de la població total de Catalunya empunya les armes en defensa de la llibertat.

La qualitat dels nostres soldats es pot seguir, puix que n'és un exponent a través d'aquells primers combatents de Mallorca, els quals a Aragó com a l'illa daurada han escrit pàgines heroïques en la resistència i en l'atac.

En les darreres operacions e l'Alfambra són el grup compacte contra el qual s'estavella la facció i surten esmentats oficialment al Diari Oficial del Ministeri de Defensa com a unitat militar d'exemplar conducta. Aquesta unitat, és comanada per Antoni Blàvia, d'irresistible vocació militar, el qual amb el seu prestigi i amb les seves dots ha estat el veritable creador de la ferma moral i disciplina d'aquests homes, que l'estiu del 1936 sortiren voluntaris a Mallorca. Antoni Blàvia és l'amic de tots i és el comandant

Les operacions de l'Alfambra són esquitxades d'episodis de valor increïble. Un nom simbòlic: Catalunya. En el front ocupat per la Brigada, és el nom d'un turonet defensat per un grup d'homes que els facciosos després de 14 hores de bombardeig artiller i aeri, creuen que han de prendre amb facilitat. Tres batallons s'estavellen tres vegades seguides en tres atacs ferotges que els costen una enormitat de baixes. La posició Catalunya és a la fi evacuada per ordre del comanament. Abans, no.

Tinguérem ocasió de visitar aquest front quan els soldats ocupaven les línies noves. Ni un home amb moral relaxada. Ni un home acovardit. Quan contraatacàrem?, ens deien. Allò és nostre!

Darrerament, aquesta gloriosa unitat resisteix tres dies eters davant Martín del Río, Tres dies! I el front no es trenca. Els oficials i els comissaris són al seu lloc, els soldats aguanten impàvids.

L'evacuació es fa com sempre, per ordre del comanament. Abans, no. Aquesta magnífica unitat no justifica mai la fallida o la retirada. Obeeix les ordres que manen aguantar en les condicions que siguin o retirar-se ordenadament, sense pressa, sense dispersió, sense por.

La darrera gesta val a aquesta Brigada de soldats catalans i comanaments catalans, una distinció especialment creada per al cas pel Ministeri de Defensa i tots els seus homes són ascendits pel seu heroic comportament.

Es diuen: Antoni Blàvia, Pardellans, Florensa, Isern, Torrent, Traver, Bonet, Corretger, Blanc, Fontlladosa i tants d'altres. Es diuen, concloentment pel seu nom, Catalunya!

N'hi hagué que es digueren: Jardí, Bona, i tants d'altres, que caigueren per sempre.

L'escut de Catalunya no manca al pit de cap soldat.

Aquest és el combatent català, aquest és el català al front, aquest és el tribut generós de Catalunya en aquesta titànica empresa contra el feixisme ibèric i internacional, empresa en la qual el nostre poble ho ha compromès tot. La fecunditat dels seus camps, les potències de les seves indústries i la sang dels seus fills.

Aquestes coses que amb la llengua catalana i amb la cultura catalana són la personalitat nacional de Catalunya.

L'atenció que omplí d'orgull com cap altra els braus combatents d'aquesta unitat gloriosa de l'Exèrcit del poble, fou el càlid elogi que de la mateixa féu el President Companys.

En un darrer viatge, uua representació de la Brigada visità el President de Catalunya per agrair-li emocionadament la lloança i per a refermar-li la seguretat que amb Catalunya al cor continuaven combatent fins a morir o vèncer.

Dos-cents cinquanta mil catalans es baten amb coratge. Nosaltres sabem que són bons soldats i que responen perfectament a la disciplina, a l'activitat combativa i a les ordres del comandament. L'esforç gegantí de Catalunya és aquesta riuada humana escampada per tots els fronts de la Península. En primera línia els soldats catalans. J. C.

Els soldats quan poden desar les armes, prenen les eines del camp.

ECONOMIA DE GUERRA

RACIONAMENT INDUSTRIAL

L'apropament inesperat del front de lluita ha fet més sòlida i eficient l'organització combativa del nostre exèrcit. La sensació del perill, quan no es tradueix en pànic, multiplica prodigiosament els elements de defensa i extrau dels éssers més dèbils, recursos insospitats. No hi ha poble ni nació rica i poderosa que no degui la seva prosperitat o el seu triomf a una crisi dura i profunda que ha posat en perill la seva existència física i ha aconseguit el miracle de desvetllar la seva consciència i avivar els seus instints vitals en moments terribles i decisius que no havia escollit ni mai no havia previst que poguessin produir-se.

Aquestes reaccions són sempre sanes i, si poden dirigir-se i canalitzar-se, solen tenir efectes transcendents i durables. Poden modificar el caràcter d'una col·lectivitat o poden accentuar les seves millors característiques. Manta vegada havem repetit la veritat elemental que Catalunya deu tota la seva riquesa a la seva pobresa natural, a les condicions ingrates del seu sòl, a la manca de productes del subsol. Catalunya compta amb el treball dels seus fills, treball que per haver estat sempre mal retribuit ha educat els catalans en les disciplines de la previsió i l'estalvi. Amb les privacions dels avis que arrencaven terrossos, els néts han fet un pou

per a regar i assegurar les collites. Els fills dels néts muntaven uns

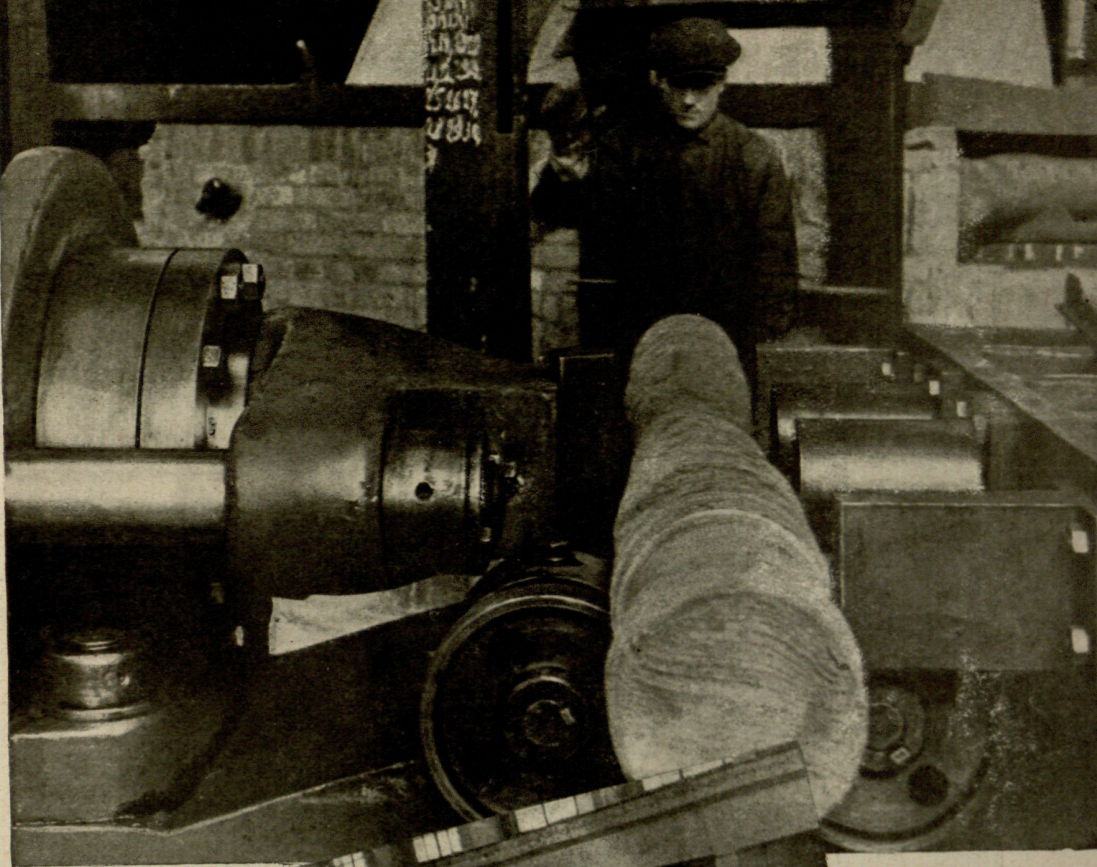
catúfols i els néts dels néts aplicaven motors elèctrics.

Catalunya es convertia en jardí perquè l'esforç inaudit dels catalans s'encamenava d'una generació a l'altra i mai no es doblegava a les contínues i persistents adversitats. Tots els països menys dotats per la naturalesa han devingut rics i poderosos i han dominat les terres afortunades i s'han apropiat els fruits que els pobles indolents o vençuts no han sabut aprofitar. Els pobles que han creat la seva pròpia riquesa són, com és natural, els que més bé la conserven i els que més bé la defensen. No es concep que pugui haver-hi una generació que trenqui la cadena de producció i d'energia que perpetua i multiplica la riquesa. Com més creixen les dificultats, més creix l'enginy i la potencialitat d'un poble viril i sa. Les facultats s'aguditzen quan les circumstàncies ho reclamen. Es substitueix una cosa per l'altra, es treballa de nit o de dia, segons convé, es despèn o no un article segons les reserves que ens queden. Els individus normals saben calcular la distribució i aprofitament de les reserves i les aprofiten millor com més devenen escasses. Aquell proverbi català que diu «que es més el que es perd que el que s'aprofita», no té aplicació quan una col·lectivitat com la nostra ha pres consciència del perill i sap que la mateixa vida ha passat a ésser matèria ponderable que cal dirigir i administrar amb rigorosa cautela, car la supervivència depèn del minut de resistència, de la bala gastada oportunament, del mos de pa reservat per a l'instant precís o de la gota d'aigua no deixada evaporar inútilment.

Ara és l'hora que a cada taller, a cada fàbrica, a cada llar, han d'ésser providents i exigents amb el propòsit de què el que tenen en aquest moment tingui durada indefinida. El cotó i la llana en les filatures, els olis i carburants de tota mena, l'aigua en les rescloses dels dipòsits, els ferros, acers i metalls de tota condició, el vidre, el paper, els draps, el ferro-vell, el carbó, la llenya, el cuir, les desfiles, els claus i les agulles, en una paraula, tot el que pugui tenir utilitat, tot el que tingui aplicació, tot el que abans no mereixia atenció ni cura ha d'ésser guardat, classificat i posat en el lloc més adient perquè pugui trobar-se i tenir-ho a mà en el mateix moment que es necessiti. No solament una partícula de qualsevol d'aquests materials pot salvar una vida, sinó que pot salvar un poble i un ideal.

A tot arreu — i més particularment a Alemanya i Itàlia — s'obliga els ciutadans a guardar-ho tot i lliurar-ho tot, des dels metalls preciosos a les peles de patata. Ningú no té el dret de llançar res, de malversar res, de sobrependre res. Ací no és el poder públic el que demana o exigeix aquest règim de rigor.

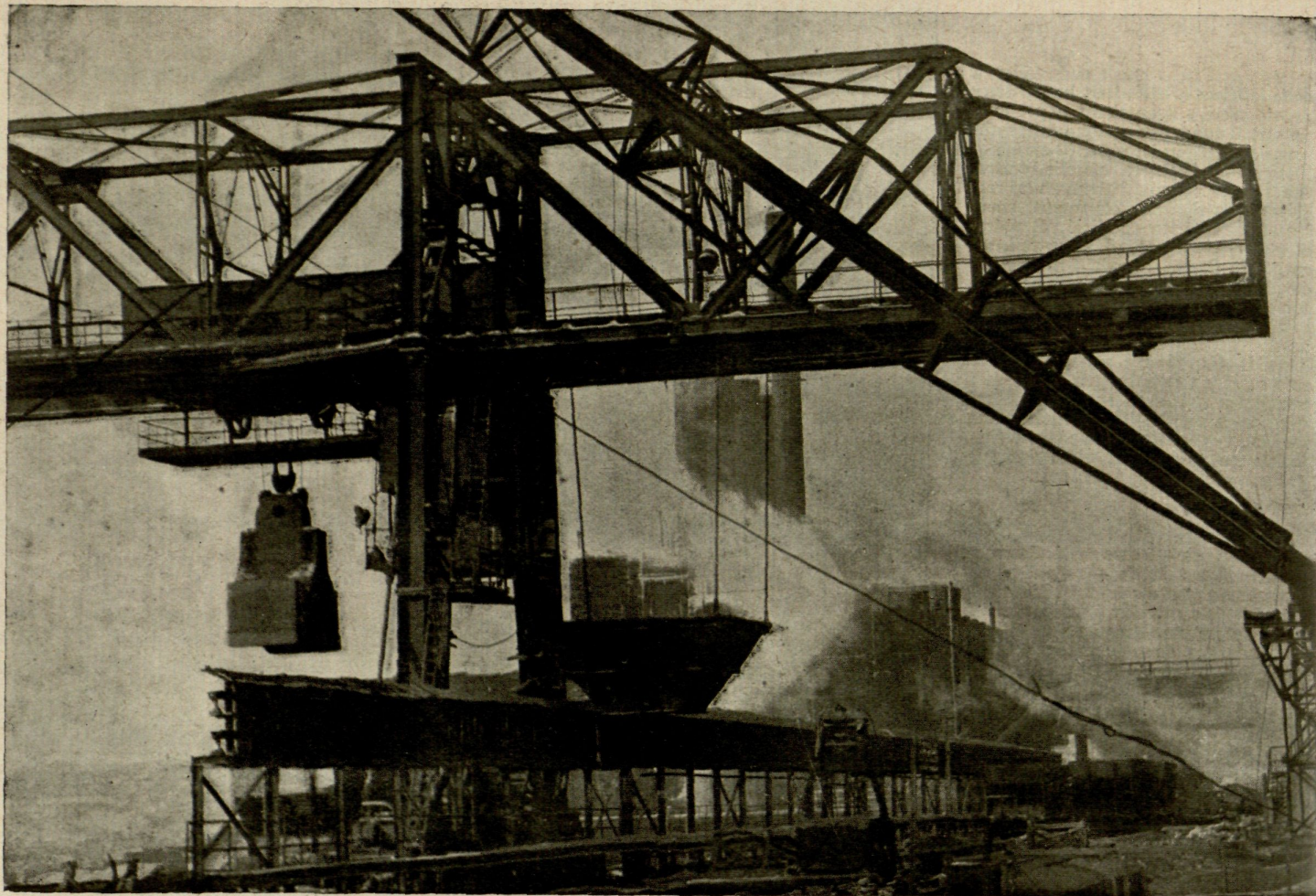
El govern calla perquè té confiança en el poble i vol que sigui la consciència pública i no la coacció del

poder la que imposi la necessària disciplina. I les mesures que es prenen són tot just una indicació de les necessitats que cal satisfer. El poble, espontàniament, ha de completar l'obra i ha d'imposar-se voluntàriament, conscientment, una economia de guerra, un racionament rigorós. Res més lamentable que les alegries d'aquells primers mesos de «revolució» quan tot es traduïa en consum inútil de gasolina i àpats suculents a tots quatre punts cardinals de la nostra terra. Hom sabia que la guerra no era una broma, que s'havia obert un cicle amb una successió d'interrogants que calia contestar i que arribaria una hora de compunció, una hora de comprensió, en la qual el geni del nostre poble s'encararia amb la dura realitat d'oposar valors morals — que són els que en definitiva compten i triomfen — a la confabulació de valors negatius i retardataris que s'havien combinat per a contraure altre cop el nostre món a la tenebra medieval.

Biblioteca de Comunicació

No es necessiten disposicions de govern ni admonicions de l'autoritat per a comprendre avui que ens cal acudir a totes les nostres reserves morals i físiques per a fer possible el nostre triomf, aquest triomf que en la història tindrà una representació èpica i al·legòrica, però que en la realitat que vivim té la modesta representació del càlcul, de la bona administració, de la previsió i de l'estalvi.

En la guerra de l'any 1914, els britànics reflexius i ponderats varen trobar-se enfront d'una organització de guerra perfecta, com mai no han tingut ni tindran els nostres enemics. Tota la mecànica germànica funcionava a la perfecció i tot estava previst, àdhuc la resistència de l'adversari.

Tres anys eren suficients per a consumir el poder dels imperis occidentals i serien tres anys d'ímpetu, d'ofensiva implacable, de martellades constants, de penetració audaç a costa de tot sacrifici. Un inventari fred de la situació per part dels britànics va modificar els termes de la lluita. «Tenim resistència per set anys» — varen dir — i el món germànic va tenir necessitat de revisar els seus plans i d'adaptar el consum d'energies a terminis perllongats. «Madrid serà nostre en pocs dies» — digueren uns vessànics fa un any i mig, i Madrid, sense reserves, sense fàbriques, sense defenses naturals, resisteix serenament i els seus habitants perduren, construeixen, resisteixen, administren, i consumeixen un adversari frenètic que veu allunyar-se la victòria que considerava fàcil, amb la sola determinació quotidiana d'un poble que no es lliura i que sap fer bon ús del que no va perdre en moments d'irreflexió o d'inconsciència.

Catalunya demostrarà ara si és el poble serè, constant, laboriós, cal·lidor i utilitari que ens conta la llegenda. Catalunya té fàbriques, tallers, magatzems, amb poques provisions, amb escasses reserves. Catalunya, però, amb el que té avui, amb el poc que li resta, pot viure quatre o cinc anys

i esgotar la resistència i la capacitat de l'enemic que ha maculat el seu sòl i el dels altres enemics que se sumin que ja no poden ésser gaires, car els tenim tots enfront. Catalunya ha de racionar el seu consum i la seva producció. Res inútil. Res superflu. Tot calculat, tot mesurat, tot restringit, tot aprofitat. Energies humanes, matèries primes, maquinària i transmissions, força i moviment i, també, les reserves morals. Catalunya que ha estat sempre un poble conseqüent en les seves lluites per la llibertat que actualment fa ofrena dels seus millors fills en tots els fronts de l'Espanya republicana, no ha de voler que el seu esforç es malmeti, per falta de previsió.

Els nostres treballadors, els defensors autèntics de la llibertat del poble i de la dignitat de la raça, els que un dia es redreçaren contra l'esclat de barbàrie feixista, tenen en llurs mans la direcció de la part més sensible, més delicada de la vida de la col·lectivitat, tenen en llurs mans el secret de la victòria: la producció i la distribució. Ells sabran imposar-se la norma i la llei. No cal que ningú la dicti. Racionament, aquesta és la paraula. Racionament per a tot. Que tot allargui, que tot duri.

L'home massa tip no és apte per a la lluita.

El metòdic, el reflexiu, el calculador, el caute, és el que perdurarà i el que guanyarà la contesa.

Aquest serà el català, el que farà vàlida una vegada més la doctrina de la selecció natural i de la supervivència dels més adequats.

M. SERRA I MORET

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

Una nova era

Pel dret a un demà més digne

La paraula adoptada

per a adjectivar el nostre moviment

és, evidentment, una rèplica. Es indicació de repulsa,

de protesta, de defensa contra un atac que sofrírem per

sorpresa i amb alevosia palesa. Fôrem atacats i ens defensàrem

amb diversa sort en el territori de la península ibèrica, però amb èxit

evident si mirem la posició inicial dels militars traïdors i la nostra. ■

Els tenien a la mà l'Exèrcit i la custòdia de l'armament que no s'havia d'em-

prar més que en defensa del país

en cas d'atac exterior i nosaltres

no teníem res més que una gran

fe i la legítima representació de

la voluntat popular. ■ Aquests

elements inspiraren el poble el

qual és trobà en condicions d'en-

taular la lluita a mort que estem

sostenint. ■ El 19 de juliol era

tot perdut i sabérem vèncer. Tam-

bé vencerem ara. ■ L'atac del

feixisme ha aplegat en un bloc

compacte molts diversos sectors

de l'opinió pública i aquesta

conjunció que ha passat i passa

moments difícils, que per als ho-

mes de poca fe serien insosteni-

bles, ha hagut de carregar damunt

les seves espatlles una tasca ingent.

■ Forjar un exèrcit, sortit de

l'entranya del poble, atendre una

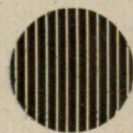
economia castigada per l'enorme absorció d'energies que exigeix la guerra, mantenir la moral en l'adversitat. Tot això fer-ho en una pugna que fins ara no es comença a nivellar. ■ L'empresa gegantina ha exigit el sacrifici de la joventut ibèrica i una immensurable contribució de reserves orgàniques de la riquesa dels països hispànics. ■ Un foraster ens podria preguntar: Aquest sofriment, amb quin fi? Mentre dura la lluita i es va arrodonint un veritable esperit de guerra en totes les manifestacions de la vida militar i civil, es forja i pren forma una gran il·lusió popular. A mesura que anem sofrint, ens sentim més mereixedors de la nova albada que s'entrelluca bellament tímida en un horitzó prenys de possibilitats. Ens anem guanyant el dret a un demà més digne,

el dret a la pau. ■ Frapa ja avui dia la nova de què els governs legítims de les nacionalitats autònomes i el govern central han atès el problema de la maternitat i de la infància, malgrat les enormes dificultats amb què s'ha hagut de desenvolupar llur tasca. ■ El dolor sereníssim de la mare d'avui, florirà en el goig de les mares de demà. ■ En primeríssim terme la nostra causa presenta l'atenció als infants en el sentit que siguin esborrades les odioses diferències de tracte a l'edat més tendre. ■ Hi ha homes que porten un llast corrosiu perquè d'infants sentiren el dolor d'una inferioritat. ■ L'atemptat més vil que es pot cometre i el que cometia l'enderrocada societat contra l'ànima de l'infant. Acabar amb aquest atemptat és una de les orientacions més encertades que podíem prendre, puix que és un bé immediat i un gran bé futur. Esporgar de malícia i de misèria la vida dels homes mentre creixen, és un benifet que tindrà una gran repercussió en les generacions que pujaran sota el signe de la nostra victòria. ■ Aquesta ambició, senyera indestructible en el cor del nostre moviment, és només un dels caires de la llibertat que anem guanyant pam

a pam. ■ Lluitem també contra el mercadeig innoble de l'esforç humà, el qual ha de tenir una manifestació digna i eficient sense que la coacció el pugui vexar. ■ El treball és una dignitat. La riuada de suors que costa el viure, ha de revertir en benefici del poble, elevant el nivell moral i material de l'existència individual i col·lectiva. ■ Energia posada al servei del progrés. ■ I que no sigui possible que res es perdi de l'energia popular per manca d'ocasió i de condicions per a desenvolupar-se, ans, al contrari, cal cultivar especialment les aptituds per tal que aquestes, les posseeixi qui les posseeixi, donin tot el seu rendiment i que tothom tingui dret a aspirar al domini de les altes manifestacions de la cultura i que no hi hagi altre credencial a exhibir que la de provada capacitat. ■ Els nostres camps, alliberats de la prescripció esclava a un dret antinatural, somriuran als camperols. ■ Les nostres fàbriques, amb les finestres esbatanades a la llum i a l'aire perquè siguin esbandides les ombres de submissió. Cadascú se sentirà lliure dins la seva tasca; optimista i orgullós de rendir el seu servei. ■

Lluitem per totes aquestes coses, que ja són en la ment del soldat que empunya l'arma i del treballador que empunya l'eina. ■ Dos límits només. El respecte rigorós i conscient a la llei lliurement establerta i el respecte a la dignitat del pròxim i a la pròpia d'home i de treballador.

JOAN CORNUDELLA

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

LA U. R. S. S.

Davant l'envestida despietada que porten els pobles imperialistes juvenívols contra les raçes i les nacionalitats, s'aixeca en el món de la pau, l'espectacle meravellós d'una veritable societat de nacions: la U. R. S. S.

El germanisme vol enlairar la seva raça i desitja fer-ne la capdavantera de totes les raçes del món. Els jueus són perseguits i Hitler proclama una nova fe, perseguint també els catòlics i ad-

huc els protestants que havien trobat, fa unes centúries, aixopluc en les terres de l'Europa Central, com a protesta aparent contra les disbauxes de Roma i com a oposició reala la Roma cessarista.

Romania, formiguer de races, s'ha enfrontat també amb el problema jueu, i les vel·leïtats d'un monarca inconstant han permès en els últims temps una campanya cruenta, malgrat la prometença escrita que porta el tractat de minories amb les potències aliades i associades.

Hongria ha fet renéixer el *nombrós clausules*, record d'altres temps, que ja havien fugit de la memòria dels hongaresos i que consisteix en assolir el prestigi i la preponderància dels hongaresos a les Universitats i a les escoles.

MOZAIC DE POBLES

LLIURES

També es lluita per la raça i per la religió a les terres que foren un jorn, en la llarga història de la vida dels pobles, la seu del món religiós, intel·lectual i econòmic. Jerusalem surt novament a la palestra. Mahoma i Crist enyoren el predomini i darrera aquests noms s'aixequen les concupiscències imperialistes de dos països: Itàlia i Anglaterra.

A l'Àsia, es vol establir el predomini d'unes races sobre altres, i l'Orient llunyà es subleva — en l'enderroc d'una civilització que vol re-néixer i lluita per la seva independència — contra un Imperialisme absorbent i inhumà, que fonamenta la pretesa superioritat racial en un dogma i vol imposar-la en nom d'un Déu.

I així, arreu del món, a Nord-Amèrica, a l'Àfrica del Sud, als Estrets de Malaca, a les illes del Pacífic. A les terres polàiques encara dolorides pels estralls de la gran guerra, s'estén una malaurada taca negra. Les ànsies de dominació racial, el desig d'imposició d'un poble sobre els altres i quan la malaltia s'agreuja, llavors sorgeix la darrera etapa de l'agressió racial, l'anihilament de les races i nacions que no volen ésser esclavitzades.

Davant d'aquest panorama vergonyós per a la Humanitat que es diu cristiana o civilitzada, es troba un llac de pau racial, llac que esdevé mar, i mar que es transforma en Oceà i aixopluga una munió de races i pobles.

Dins les fronteres de la U. R. S. S. hi viuen 198 pobles i nacions. Abans l'imperialisme rus, aixafava sense desfalleça ni commiseració tot despertar nacional. Els Romanov, eren els més significats dèspotes en matèria nacional, fonamentaven llur autoritat en un dogmatisme incontrovertible: eren els representants de Déu i Déu no s'equivoca. Desconfiaven dels eslaus i havien estès una burocràcia germanitzada que va enfonsar-se sota el pes de la seva incapacitat i rapacitat.

Alguns russos, veient perduda la guerra, van voler enganyar el poble prometent-li una llibertat nacional, Mliukov primer i el príncep

Lvov més tard concedien autonomies i privilegis als pobles que seguien encadenats a la tragèdia tsarista.

Però l'alliberament efectiu únicament podia venir d'un sistema anihilador de l'explotació de l'home per l'home. Si els homes no són lliures, els pobles tampoc poden ésser-ho. Les terres mahometanes, abans patrimoni dels khans, els quals no tenien límit al seu poder ni sanció per l'abús que en feien, s'han convertit en repúbliques lliures.

Kazakskan, es transforma en ric país on floreix la cultura, la indústria i progressa el benestar. A les vores del Mar Negre i del Caspi, repúbliques alliberades per sempre del jou de l'explotació, parlen llengües nadiues que fins a l'adveniment del règim soviètic eren considerades com expressions indignes d'ésser em-

prades en llibres i escrites en els afers públics.

Més lluny, quan el Pacífic desfà el gel siberià, els jueus reunits als districtes nacionals, a Boroligdan, han trobat definitivament la terra promesa, conreen els camps, i han desfet la llegenda que els imposava l'ésser eterns vianants pel camí del món. I els petits pobles, que s'estenen al llarg de les terres siberianes, que formaven una frontera natural entra l'Orient adormit, que avui desperta sotragat pel progrés del poble soviètic, han consolidat llur personalitat en forma de repúbliques autònomes i federades. Buriat-mongols marús, komis, birottes, karaxais i tants d'altres, segueixen les petjades dels ucraïnians i dels armenis, dels tàrtars i dels carelians i de la munió de pobles que formen l'única, l'autèntica societat de Nacions. En el mateix moment en què la Societat de Nacions haurà d'oposar-se a la forta escomesa dels que volen reconèixer l'agressió i premiar als agressors amb les despulles d'Imperi de Salamó. En les terres soviètiques reviu amb llibertat pobles i nacions. Sorgeixen noves races i les terres de trànsit de l'Àsia Central, es transformen en repúbliques florents, nius de progrés, eixams de cultura.

PAU BALSELLS

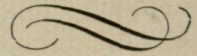

LEGISLACIÓ REVOLUCIONÀRIA

en el camp

ESPANYOL

En la guerra per la independència d'Espanya, el camperol juga un paper important, dirigit i orientat pel proletariat. Comprengué molt bé el significat de la sublevació feixista del 19 de juliol, i veié pels seus propis ulls quines eren les persones i interessos subversius que intervenien en la contesa.

Els nobles, terratinents, els usurers, els cacics, l'església, etc., entre el qual conglomerat hi estava representada la riquesa agrària espanyola, constituïen la propietat de la terra, a les mans dels quals esdevenia un element d'esclavatge i de misèria per a milions de camperols i de treballadors agrícoles.

No és casual, doncs, que des del primer moment figurin els camperols a les avançades del nostre Exèrcit Popular. A tots els fronts hi ha milers d'obres del camp que defensen amb la seva sang, les nostres llibertats i els interessos redemptors del camp espanyol.

Era natural que el Govern del Front Popular no es limités a reprimir coactivament l'aixecament militar, sinó que, ensems, calia assestar un cop a aquells interessos econòmics en defensa i ampliació dels quals s'havien aixecat els promotors.

La propietat i usdefruit de la terra, era el nus fonamental per a modificar les relacions en el camp. Posar-la a disposició dels camperols equivalia a un cop, contundent i decisiu contra la reacció. El Decret de 7 d'octubre del 1936, del Ministeri d'Agricultura, resol revolucionàriament aquest problema, en expropiar sense indemnització i a favor de l'Estat, les finques rústiques, qualsevulla que fos la seva extensió i aprofitament, dels facciosos que haguessin intervingut en el moviment, les quals finques per al seu ús i usdefruit seran lliurades als bracers i camperols. Aquest Decret de pregon contingut revolucionari en tot el seu ar-

ticulat, és la plasmació pràctica dels anhels i aspiracions dels treballadors del camp de veure's lliures dels seus seculars explotadors. En tot procés revolucionari, i molt particularment en el nostre on assistim a una pregon transformació de les relacions econòmiques en el camp, és natural que apareguin les noves formes, els nous mètodes de treball que omplim la perspectiva de l'instant en què hom viu. La posterior actuació del Ministeri d'Agricultura ha estat encaminada a encarrilar i orientar aquestes noves relacions, corregint no poques incomprensions, impaciències prematures i maniobres dels elements que, com a classe, estan cridats a desaparèixer. En aquest punt cal lloar la tasca del Ministre d'Agricultura, camarada Vicenç Uribe, i la del Subsecretari del Departament, el company Vázquez Humasqué, que han hagut de realitzar un magnífic treball de tacte i capacitat per tal de contenir els impacients, alligonar els que no coneixien la bona doctrina social i barrar el pas als ambiciosos i als detractors.

El Decret sobre Cooperatives del 27 d'agost últim, és una peça revolucionària que vé a posar a mans dels camperols l'instrument que els permeti practicar totes les formes de cooperació agrícola. Té la possibilitat de demostrar pràcticament als camperols els avantatges del règim de cooperació, en el terreny de la producció, venda, transformació dels productes, proveïments, crèdits, etc., que els assegura un major rendiment i el poder-se desfer d'especuladors i d'altres agents que volten els seus interessos.

Podríem citar alguns passatges del Decret: « Les Cooperatives de treball i producció agrícola cultivaran col·lectivament les terres pertanyents en propietat o usdefruit als associats, mitjançant el treball col·lectiu d'aquests i l'ús també col·lectiu dels capitals d'explotació necessaris, distribuint als associats la part proporcional dels productes concedits, en la forma i quantia que els Estatuts determinin. Aquestes Cooperatives no podran emprar normalment més que el treball dels seus associats, i, per excepció, en casos d'urgència podran utilitzar el treball assalariat d'altres obrers agrícoles ». Els passatges transcrits mostren com han estat incorporats els camperols a la cooperació. El que no es pugui utilitzar més que el treball dels associats i en casos molt especials el treball assalariat d'altres obrers agrícoles, evidencia el balanç revolucionari d'aquesta disposició que enruna les il·lusions dels capitalistes del terròs, que encara treballen i somnien amb el restabliment dels seus condemnables privilegis. Però a més, com dèiem abans, es pot practicar una i totes les formes de la cooperació a la vegada, assegurant d'aquesta manera als camperols i obrers agrícoles la possibilitat de tenir a les seves mans, sota la direcció del Govern, la producció agrícola en totes les seves manifestacions. Perquè les Cooperatives rebin tots els beneficis de la política del Govern del Front Popular, el Decret determina que aquestes seran preferentment tingudes en compte per a l'adquisició de productes i també per a la concessió de crèdits. La recent disposició que concedeix una moratòria fins el setembre d'enguany en totes les rendes per arrendament de finques d'elements anomenats no facciosos; l'estat jurídic a les col·lectivitats i el pla de les tres collites que dona tota classe de facilitats als camperols i estableix a més, premis en metàl·lic per als que obtinguin amb el seu treball una major producció, completen l'obra progressiva de Govern en aquest aspecte.

Mereix un bon comentari el fet que el Govern hagi escomès la transformació cultural dels nostres germans del camp. Han estat creades Granges-escoles d'on sortiran els quadres tècnics que hauran de dirigir la nova economia agrària.

Gelosos del seu nou estat social, no és estrany que els camperols, tant als fronts com a la reraguarda, posin el seu esforç i entusiasme per alliberar el nostre sòl dels invasors estrangers.

El Govern del Front Popular s'esforça, dins de les circumstàncies de la guerra, a consolidar i ampliar les seves conquestes i han creat els òrgans per a canalitzar i orientar les noves formes de treball, arribant a una planificació general de l'agricultura, en vistes a una major i superior producció que pugui cobrir les necessitats cada vegada més creixents del nostre Exèrcit Popular i de la nostra població civil.

Coneixent la força creadora i l'heroisme del nostre poble, i la ferma decisió de dur el país a la victòria, tenim la seguretat de què aquests objectius seran aconseguits i superats.

E. SANTOS

” Així caigué la meva filla...” ”

per Joaquim Grau Latorre

ota l'acció combativa de l'Exèrcit Popular Regular, el vel de les tragèdies que el feixisme ha ocasionat i ens ocasiona es descorre. Els actes de barbàrie comesos pels invasors d'altres temps, són pàlids si els comparem amb els que duen a terme aquesta allau d'assasins que avui hom distingeix amb el nom de feixisme. No és solament el desig d'imposar un sistema determinat de govern el que mena els actes d'aquest conglomerat de cafreria. L'objectiu principal del feixisme és la destrucció, la infàmia, el robatori i l'esclavatge del poble. Sotmetre el poble, no a tipus de política determinada, sinó a la voluntat d'uns homes insaciabls que volen cobrir-nos d'ignomínia i retornar als més obscurs paisatges de l'època primitiva. Però més digne i més gran que tot, és l'alliberament d'aquests éssers que durant mesos i mesos han hagut de sofrir el jou dels insurrectes, i que ara, dalt dels camions, fan ruta a la reraguarda catalana confiats en poder esvair les ombres tràgiques dels fets viscuts...

L'hem trobat a X..., una ciutat típica i laboriosa. Es alt, prim i de posat ferreny. A vegades veiem en ell Txapaieff, d'altres l'imaginem aquell « miserable » meravellosament dibuixat per Víctor Hugo. Però en tot moment ens fa l'efecte d'un tipus de novel·la. De novel·la agre-dolça, punyent, aterridora, amb crims i injustícies. Això és el primer que se'ns ha acudit pensar de Josep Calasanz, un camperol bru de pell i d'accent suau, que contradiu de la figura.

Té 39 anys i és vidu. Quan Mercè, la filla única, vingué al món allà pel 1922, Ramona, la gràcil i estranya flor en el terror aragonès, la seva muller, deixà d'existir. Fou una sotregada que li costà vèncer. Però ferit del cor i tot, l'amor paternal el salvà. Aquella criatura anà esdevenint una flor. Els catorze anys complerts tenia la noia, trespadora i argent-viu, en esclatar el moviment dels traïdors. I un pare que l'estimava profundament.

Allunyats de tot, de tot el que no fos treball i honradesa, pare i filla cregueren que allò no seria res, que s'escolarien pocs dies entre intranquil·litats i nerviosismes comprensibles passats els

quals tot tornaria al seu lloc. Però el transcurs dels mesos, amb els béns arrabassats pels facciosos, entre les amenaces de càstigs severíssims sinó acataven les ordres despòtiques dels erigits en àms i senyors de vides i hisendes, entre els insults dels mercenaris vinguts dels recon més miserables de la terra, els tragué de l'error. I, esfereïts, sense saber per què, però respirant-ho en l'ambient, veien venir damunt seu una gran tragèdia...

...Una nit — d'això aviat farà un any: per l'abril — tustaren a la porta amb violència. Unes veus rogalloses, cridaneres, demanaven d'entrar. Invocant el nom de la Llei, uns embriacs penetraven a la casa ja mig buida, a la recerca — deien — de queviures amagats; que ells *sabien* que ho estaven. Atemorits, aplegades les mans en un gest instintiu, assistien a l'escorcoll barroer. Els records més sagrats eren malmesos sense contemplacions. I el *contraban*, com que no existia, no apareixia...

Una mirada d'odi als ulls brillants del pare fou la guspira que encengué la qüestió. Cruxiren les dents dels invasors, i, dels seus llavis escumejants començaren a eixir-ne mots d'insult. I de les paraules passaren a les mirades luxurioses que eren adreçades a la noia. Aviat l'escena pujà de to. Dels sis canalles que entraren a la casa, dos es llançaren sobre l'home. Rodolaren pel sòl. El colpejaren essent, ensems, copiosament colpejats. Els punys sagnaven. I aleshores, una mà traïdora i assassina, descarregà fortament, sobre el crani del camperol, un cop de culata. Perdut el coneixement, rodolà sota la taula, encara parada, mentre els bàrbars arrossegaven la noia, que s'esforçava a deseixir-se dels braços que l'oprimien, i mossegava i cridava i plorava en un esforç inútil...

— Així caigué la meva filla... — exclamà el pare, contenint un sanglot. — Sí, amics, desfetes les seves carns, gairebé sense cabells, plena de sang, vam trobar el seu cadàver, al cap de dos dies, abandonat en plena muntanya. Ah! i els assassins no es van deixar veure més pel poble!! Així caigué la meva filla...

I ara sí, que el plor surt, incontenible, fent una remor que es tota una amenaça, mentre les mans es cargolen, com si trenquessin alguna cosa.

Infants davant la cambra

La gran expressivitat natural dels bàrbars autoritza a afirmar que aquests són més dotats que els civilitzats, perquè no fan comèdia, sinó que la viuen.

La trasbalsadora sinceritat dels negres, àrabs, pells roges, etc., que hem vist en molts films, i la formidable naturalitat dels quals dona més esclat a l'artifici i a l'amanerament dels altres actors blancs que hi intervenen; la veritat i la simplicitat dels russos i de les criatures, confirmen el que diem. Les criatures, sobretot.

Avui ens ocuparem d'aquestes. Dels infants al cinema. No parlarem, però, dels primers infants que la cambra féu famosos, d'aquella *Pandilla*, els elements de la qual eren tan graciosament menuts que llur sola presència davant l'objectiu ja provocava la hilaritat, ni d'aquell Jackie Coogan, descobert per Charlot, que a vuit anys ja havia guanyat aquell milió, somni i ambició de tots els americans, perquè llur nom ha passat temps ha a la història del setè art. Parlarem, això sí, dels nou vinguts, dels successors d'aquells *pionniers*, la popularitat dels quals no fa sinó augmentar.

Jackie Cooper és un dels més estimats per menuts i grans. A vuit anys, li preparen un gran film: *Skippy*. Norman Taurog, que ha de dirigir-lo, és l'oncle de Jackie. Es ell que és escollit, entre sis-cents altres noiets, per a interpretar el paper de Skippy. I, de seguida, és la glòria... Amb tota la seva escorta: publicitat, fotos, autògrafs, contractes grossos... i falsos rumors. Es murmura que Jackie no és un infant, sinó un lil·liputenc. Alguns afirmen que l'han vist treballar vint anys abans, a Nova York. Jackie té, en efecte, el cap una mica gros per al seu cos, com certs nans. Desmenteixen. Forneixen la fe de baptisme. El fan examinar per especialistes. Jackie és veritablement un infant, molt normal, un noieta de vuit anys, ben construït, robust i dotat d'un talent instintiu i segur de comediant...

Un altre infant prodigi molt ric de dons és Mickey Rooney que *El somni d'una nit d'estiu* féu de cop i volta famós. Puck, el recordeu? Veritable personatge de conte de fades, audaciós, viu, burleta, cruel, tot ell un sac de piruetes, de ganyotes, de rialles agudes, de crits de bèsties dels boscos... Puck és un bromista nat. Un alegre vagabund nocturn, que enganya els cavalls grassos i nodrits de faves, tot i bramant com una euga nerviosa... Puck, cada nit, extravia els viatgers i es riu desvergonyidament de llur fatiga, i, per pura facècia, enganxa un cap d'ase damunt les espatlles del càndid Botton. Mickey Rooney era de lluny, amb James Cagney, el triomfador d'aquella inoblidable fantasia de Max Reinhardt.

Però el més dotat de tots els infants que actuen davant la cambra és indiscutiblement Freddie Bartholomew. Val a dir que aquest xicotet que no vacil·lem a qualificar de genial ha tingut la gran sort de figurar no més en films de primer ordre, posats en escena per directors excepcionals i interpretats per artistes prestigiosos. Tres pel·lícules, tres grans pel·lícules, *El petit lord*, *David Copperfield* i *Anna Karenina*, han bastat per a bastir el renom mundial d'aquest petit i prodigiós artista. Tres pel·lícules, tres grans pel·lícules, abundants en sentit del detall, en justa de la notació psicològica, que procuren un plaer delicat i de qualitat

encisadora, i que han permès de posar en valor la tendresa i la poesia, la raça, la distinció i la sinceritat infantils de Freddie Bartholomew, l'art naturalíssim del qual emociona de debò.

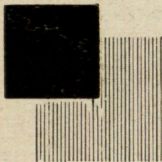
I no podem acabar aquestes notes sense esmentar la popularíssima Shirley Temple.

Així com un somriure que es prodiga dona lluminositat i alegria al rostre d'una noia, la presència de la petita gran actriu en els films que interpreta els inunda d'irresistible simpatia.

Adorable, prodigiosa, Shirley Temple ¡Com una artista de tamany natural, aquesta nena meravellosa expressa els matisos més subtils dels més diversos sentiments sense un error, amb una gran justesa, sense una falta de gust, ni exageracions de gest o de dicció. Esgarrifa de pensar en l'artista excepcional que serà aquesta noieta quan sigui gran! Però ho serà, veritablement?

Perquè això és el que ens fa por en el cas d'aquests infants prodigi. Passaran tots ells el cap difícil de l'adolescència? Tantes glòries infantils hi han naufragat!

SEBASTIA GASCH

LA COOPERACIÓ I EL NOU RÈGIM DE TREBALL

Catalunya, que ha estat bressol de grans iniciatives, ho fou, també, en l'ordre social, del cooperativisme. Era a les darreries del segle passat, quan el moviment sindical i polític s'enfilava pels camins preponderants que l'havien de portar a la plenitud actual, que la cooperació prenia carta de naturalesa a casa nostra i s'estenia, més tard, arreu de la Península Ibèrica.

En aquells temps, el cooperativisme tenia caire eminentment proletari. Totes les Cooperatives existents eren integrades per obrers que es defensaven, amb el seu esforç, de la influència de domini econòmic de la classe capitalista. Es per aquesta raó que el cooperativisme ha passat per l'ondulació del temps amb els alts i baixos que cada època imposaven. I

així veiem com a una època de preponderància sindical i política, correspon una època de preponderància cooperativista.

De l'extensió que prengué el moviment cooperatiu arreu de la Península, però d'una manera especial a Catalunya i a Biscaia, en dona idea el fet que ja en 1899 s'hagués creat la primera federació de cooperatives: la Cambra Regional de Societats Cooperatives de Catalunya i Balears. D'aleshores ençà el cooperativisme ha viscut hores amargues i hores de plenitud, fins arribar a la creació, l'any 1928, de la Federació Nacional de Cooperatives d'Espanya, entitat en la qual s'apleguen més de dues mil cooperatives.

En les hores amargues de la nostra lluita contra

els exèrcits invasors, el cooperativisme ha estat una obra d'empenta que ha donat solució al problema difícilíssim dels proveïments.

Catalunya, precursora i orientadora, ha estat sempre la clau del moviment cooperatiu espanyol. Així hem pogut veure com en hores amaraes de dificultats arribava a la capital espanyola l'aportació desinteressada del poble català, sota l'impuls de la cooperació. I hem vist, també, com a Madrid i Barcelona, arribava, com una aportació a la lluita, l'ofrena que al poble combatent feia l'Aliança Cooperativa Internacional.

A ningú no escapa la importància extraordinària que en aquests moments té el cooperativisme per a donar solució al problema que planteja l'aprovisionament de la reraguarda. Per això el Ministre de Treball i Previsió, el català Jaume Aiguader i Miró, ha tingut cura d'impulsar el moviment cooperatiu a tot el territori lleial, publicant una sèrie de fascicles que faciliten la capacitat ciutadana en aquest aspecte. Aquests fascicles són: «Com es constitueix una Cooperativa de consum», «Com s'administra una Cooperativa» i diversos models dels estatuts pels quals han de regir-se les cooperatives de consum, industrials i agrícoles.

Actualment s'està portant a la pràctica un programa de realitzacions que ha de donar un impuls definitiu a la cooperació. En aquest programa el Ministre es proposa:

1.ª Articular el moviment cooperatiu de consum amb el de la producció, especialment amb les cooperatives agrícoles i pesqueres.

2.ª Ajudar a la creació d'un organisme bancari cooperatiu que canalitzi tota l'economia de les Cooperatives.

3.ª Perfeccionar la màquina cooperativa agrícola a fi que aquest moviment ocupi un lloc preferent en el comerç d'exportació, donant-lo, àdhuc, d'elements propis per al transport.

4.ª Dedicar atenció especial a l'ensenyament de la cooperació, organitzant-la de manera permanent i seleccionant, cada any, un grup de cooperadors per tal que perfeccionin llurs estudis a l'estranger.

5.ª Crear diverses Cooperatives model en les distintes activitats cooperativistes i establir Escoles pràctiques de cooperació. Entre les cooperatives model s'hauran de crear, forçosament, associacions dedicades a la producció d'oli, vi, taronja, ceba i raïm.

6.ª Simplificar la comptabilitat de les cooperatives, unificant-la.

7.ª Ajudar a crear una editorial Cooperativa que publiqui, econòmicament, tot el que s'edita al món sobre cooperació i que tingui interès general. Editar una revista de cooperació sota la direcció del Ministeri.

8.ª Establir el règim tributari de les Cooperatives, d'acord amb aquests dos principis:

a) Obligació de les Cooperatives de contribuir, en proporció a la venda que realitzin, al sosteniment de les càrregues de l'Estat

b) Règim de favor a les Cooperatives sobre el comerç privat, tota vegada que les primeres no persegueixen lucre de cap mena.

9.ª Desenvolupar la creació de menjadors cooperatius a tots els centres de treball i producció.

10. Concedir les màximes facilitats a les Cooperatives de treballadors per tal que puguin prendre

part a totes les obres de l'Estat, Província o Municipi.

11. Organitzar el subministre dels establiments públics de caràcter civil, per mitjà de Cooperatives.

Aquest programa cooperatiu del Ministre de Treball i Previsió ens permet esperar un futur immediat de prosperitats infinites al règim cooperatiu, ensems que ens cal creure en una solució immediata d'un problema tan difícil com és el del proveïment de la reraguarda, en aquests moments durs de la nostra guerra d'alliberació. Per a dur a terme aquest magnífic programa, compta el Ministre amb la col·laboració del subsecretari del Departament, l'amic Pere Ferrer i Batlles, i del cap dels serveis de cooperativisme.

Per cert que, de cara a la guerra, tal com pertoca avui dirigir la nostra activitat, el Dr. Aiguader, d'acord amb el Govern de la República, ha dictat l'obligatorietat de la jornada de vuit hores per a totes aquelles indústries que, no essent considerades de guerra en el sentit específic del mot, són, però, bàsiques de consum o tenen un interès especial per a l'exportació.

Aquesta disposició que era esperada àdhuc pels mateixos treballadors conscients dels seus deures envers els que al front lluiten sense limitació de jornada ni d'esforç, ha estat molt ben rebuda pels qui saben el que es juga el nostre país en la lluita que sosté contra els exèrcits invasors de Hitler i de Mussolini.

Ningú no ho ha suposat; però si algú hagués pogut creure que es tractava d'anar contra les conquestes proletàries, aquest pensament ens obligaria a creure, per la nostra banda, en el sentit provocatiu de la tal suposició. La jornada de vuit hores és una necessitat de guerra que tendeix, única i exclusiva-

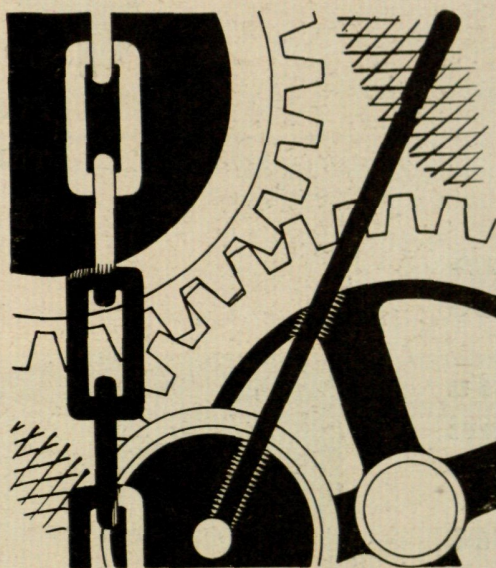
ment, a augmentar la producció. Es vell en els annals de la història, que els temps de guerra són temps de superproducció, precisament perquè de la guerra en deriven dificultats i privacions que han d'ésser superades en el clos de les nostres pròpies possibilitats.

Per altra banda, el lligam que ens uneix a l'activitat del front, obliga l'obrer conscient — i ací tots hem demostrat ésser-ho folgadamente — a multiplicar l'esforç de la reraguarda per a posar-lo al nivell del que realitzen, al camp de batalla, els que han abandonat les eines de la construcció per a empuñar l'arma de combat. I nosaltres, que ens sabem defensats pels nostres germans, hem de suplir la seva absència augmentant la producció.

Per altra banda, la disposició ministerial no té res de dictatorial, per bé que sigui obligatòria, car són abonades als obrers les hores que hi ha de diferència entre les quaranta vuit hores setmanals de treball i les que tenen establertes en virtut de bases de treball anteriors al 19 de juliol.

Al marge, però, del que es disposa oficialment i sempre actuant de cara a la guerra — que en el nostre cas significa treballar de cara a la pau futura — no hem de negligir el nostre esforç en cap ordre de l'activitat ciutadana. Allà on sigui necessària la nostra presència, allà hem de trobar-nos tots, sense excepcions. Tots ens trobarem a l'hora dels beneficis; és just, doncs, que tots ens trobem a l'hora de la lluita.

F. C.

XARXA NACIONAL **DE FERROCARRILS**

FERROCARRIL DE SARRIÀ A BARCELONA

FERROCARRILS DE CATALUNYA

U. G. T. - C. N. T.

OFICINES CENTRALS:

PLAÇA CATALUNYA, 1

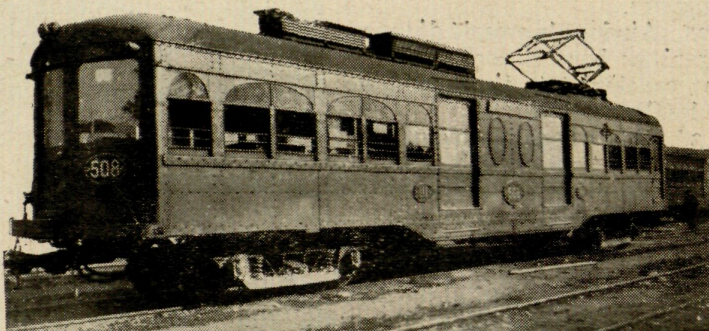
TELÈFONS 11490 - 12409

BARCELONA

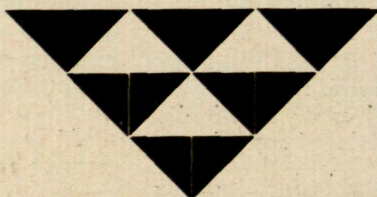
Trens diaris que sur-
ten de Barcelona, 590

Estat comparatiu
del Transport diari

Passatgers abans
del 19 de juliol . 26,150
En l'actualitat . . 66,152

Malgrat l'enorme augment del
transport de viatgers, hem de fer
constar que degut al zel dels nostres
companys, el material es troba en
millors condicions de seguretat que
abans del 19 de juliol

UAB

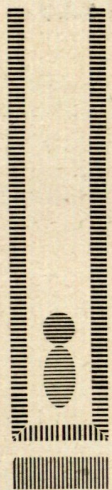
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

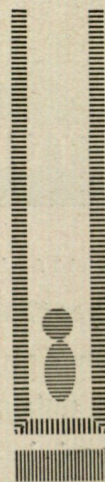
INDÚSTRIA COL·LECTIVITZADA

Productos Rocamora

ESTEARINA :: OLEINA :: GLICERINA
ESPELMES : CIRIS : SABONS : OLIS
DE SEMENTS I ELS SEUS TORTÓS

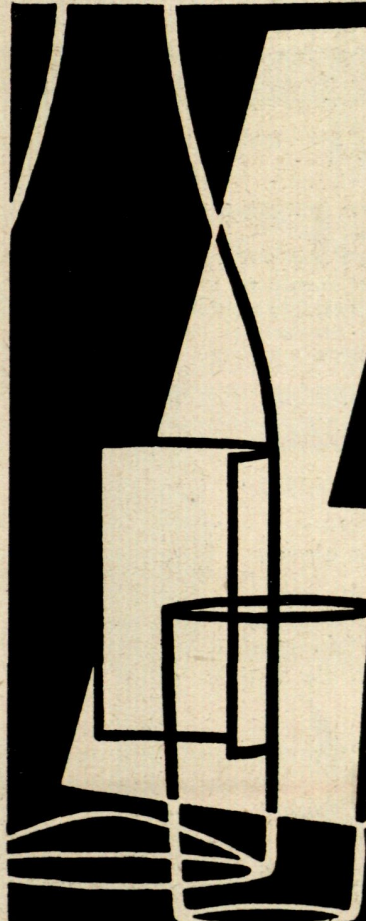
TELÈFONS:

Despatx: 51418

Fàbrica: 51417

BARCELONA

Avinguda d'Icària, 159

AGUA OXIGENADA
FORET

Foret-Empresa colectivizada
Barcelona

Biblioteca de Cultura
i Hemeroteca General

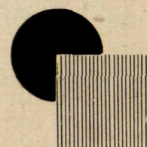
SENYORA...

unicament les
Mitges "EVA"
poden donar-li
plena satisfacció.
provi-les!!

CASA VILARDELL

COMERÇ DEL CARBÓ MINERAL I CÀRREGA I DESCÀRREGA DE MINERALS

COL·LECTIVITZAT

Passatge de la Banca, 1 i 3, principal

BARCELONA

RESERVAT PER A
F. L. M. P. E. C.

SILUETA ELEGANTE

ALDIRA RADIOACTIVO

El primer tratamiento científico y eficaz de la

OBESIDAD

Actúa sobre el exceso de grasa y nunca sobre los tejidos.. No produce la menor arruga al recobrar el peso normal, y la estética elegante.

DISMINUCIÓN

7 A 10 KILOS

EN 10 SEMANAS

sin peligro y
sin régimen alguno

Laboratorios
Internacionales de
Aplicaciones Terapéuticas
280, Consejo de Ciento,
Barcelona.

Caja
10,25 | ptas.

Solicite folleto

Eficacia cierta y absoluta

LA REVOLUCIÓ DE XINA ELS ARROSSEGA EN EL SEU TORB...

Un cabdill sanguinari demana la vida de la beutat captiva!

I en el mateix ambient estrany, esbalaïdor, de "L'Exprès de Shanghai", es desenrotlla una de les aventures més vibrants d'amor i més plenes de passos heroics que totes les que han desfilat per la pantalla. Multituds fugitives sota el flagell de la guerra civil, crueltats que són com escenes de pesombre, formen el fons fascinator on apareixen

GARY COOPER

el soldat de fortuna preferit del públic

MADELEINE CARROLL

l'actriu més encisadora d'Anglaterra en un drama de la Xina revolucionaria

**"EL GENERAL MURIÓ
AL AMANECER"**

("The General Died at Dawn")

amb William Frawley
Dudley Digget
Akim Tamiroff
Porter Hall
J. M. Kerrigan

Un film Paramount • Direcció de Lewis Milestone • Primera obra cinematogràfica del jove i notable dramaturg Clifford Odets • Basada en la novel·la de Charles G. Booth • Acompanyament musical de Werner Jansen, el més famós entre els compositors més joves dels Estats Units

PARAMOUNT presentarà aviat aquesta espectacular producció que a la seva palpitant actualitat tràgica uneix els mèrits dels seus famosos protagonistes i l'ésser
LA MÉS GRANDIOSA REALITZACIÓ DE LEWIS MILESTONE
l'animador que es féu cèlebre en dirigir "SIN NOVEDAD EN EL FRENTE"
SI ÉS UN FILM PARAMOUNT ÉS EL MILLOR DEL PROGRAMA

*"L'home es debat
contra un monstre
i allò que jo he in-
tentat descriure
és aquest monstre
i aquest combat"*

TORNANT D'ESPANYA
UN TESTIMONIATGE, NOMÉS
ANDRÉ CHAMSON

EDITAT PEL COMISSARIAT DE PROPAGANDA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA Preu 10 Ptes